

Oila va jamiyat

№ 20 (1423) 22-may 2019-yil Gazeta 1991-yil 1-sentabrdan chiqqan boshlagan E-mail: oilavajamiyat@mail.ru @oilavajamiyatgazetasi_bot

Amir Temur haqida arzirli kinomiz bo'ladimi?

90-yillarida suratga olingan tarixiy mavzudagi kinolar, xususan sohibqiron bobomiz Amir Temur haqidagi va "Alpomish" badiiy filmmlari u omdasiz chiqqani turli davrlarda bot-bot takrorlanadi. Sўnggi paytlarda bуюk tarixga, ulug' tarixiy shaxslarga эга мамлакатимизда бирорта арзирли бадий фильм яратилмагани кескин танқид қилинмоқда – расмий ОАВ ва ижтимоий тармоқларда ўзбек кинематографлари фаолиятига қониқарсиз баҳо берилаётир.

Президенти-миз Шавкат Мирзиёевнинг 2017 йил 7 августда қабул қилинган "Миллий кинематографияни янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори соҳада туб бурилиш ясади дейиш мумкин.

Сўнгги пайтда миллатимиз тарихида муҳим аҳамиятга эга бўлган шахслардан бири – Хива хонининг бош вазири ҳаёти ҳақида "Исломхўжа" бадий-публицистик фильми суратга олинди. Бундан ташқари, мўғул босқинига қарши курашган аждодларимиз ҳаётидан ҳикоя қилувчи "Элпарвар" бадий фильми яратилди. Мутахассисларнинг фикрига кўра "Элпарвар" катта бир эпопея сифатида дунёга келиши режалаштирилаётган "Жалолiddин Мангуберди" бадий фильмининг дебчаси бўлди.

1191 nafar ota farzandini ta'minlashdan bosh tortdi

Бугунги кунда айрим ота-оналар келажақда фарзандини моддий жиҳатдан таъминлаш, унинг тўйини дабдабали ўтказишни орзу қилиб, кўпроқ маблағ илинжида болаларини кекса ота-онаси, қариндоши, ҳатто кўни-қўшнисига ташлаб, ўзлари бошқа юртга кетаётгани сир эмас.

ZIRAPCHA: Mohinur ko'rsatuvda aytmagan sirlarini oshkor qildi

Мохинур Омонкулова, 25 ёшда, Кибрай тумани. "Алишеробод" маҳалласида яшайди:

– "Оила ва жамият" газетаси орқали менга сўз айтиш имкони берилганидан фойдаланиб ҳатто "Zirapcha"да айтолмаган гапларимни сиз

билан бўлишмоқчиман. Мурғак қалбига азоб берган, беғубор ёшлигини барбод қилган 13 ёшли Моҳинурни бир кунда улғайтириб қўйган ўша машъум хабар ҳақида гапирмоқчиман.

Биз оилада 5 нафар фарзандмиз. Дадам билан ойим ниҳоятда аҳил-иноқ яшарди.

ODAMLAR QAYG'USIDAN SHUHRAT YASAYOTGANLAR

Одатда бу мавзуда баралла гапиришга уят, андиша йўл бермасди. Айниқса, жабрдийдаларнинг бу ҳақда сўз очиши ўн қарра оғирроқ бўларди. Лекин қуйида биз айтмоқчи бўлган жабрдийда ҳали ўн саккиз ёшни ҳам қарши олмай, бу ҳаёт билан видолашди. Унинг онаси, бувиси, яқинлари бу аламга чидай олмай, ҳаммасини ошкор айтиб берди. Ёш, увол кетган қизнинг қайғуси шунчалик кучли эдики, ҳатто парда ортида айтишга ийманиладиган сўзлар бутун оммага ошкор этилди. Ҳа, шундай бўлди. Бу ҳолатга жавобгар йигит жазосини тортсин, албатта қамалсин, гулдай қизимиз увол кетадию бунга айбдор ўйнаб-кулиб юраверадими, деган алам уларга тинчлик бермасди. Ана шу фикр уларни экран қаршисига яқинлаштирди, шу алам уларни гапиртирди. Уларнику тушунса бўлар, бундай қайғу билан яшаш оғир... Бу оилага ёрдам бериш ниятида «қаҳрамонлик» қилган блогер ҳам шу алам билан ўралашиб, соғлом фикрлашни унутдимикан?

“OILA – ENG ULUG’ QADRIYAT”

Respublika tanlovi g’oliblari aniqlandi

Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги “Оила” илмий-амалий тадқиқот маркази, Журналистлар ижодий уюшмаси ҳамда “Ўзбеккино” миллий агентлиги билан ҳамкорликда эълон қилинган “Оила – энг улуг қадрият” республика танлови ғолиблари аниқланди. Энг яхши мақола, энг яхши ижтимоий ролик, энг яхши ҳужжатли ва бадий фильм йўналиши бўйича эълон қилинган танловда республикамизда ижод қилаётган журналистлар ва ижодкорлар иштирок этишди.

Танловнинг “Энг яхши мақола” йўналиши бўйича 1-ўринга “Маҳалла”

газетаси муҳбири Садоқат Махсумова, 2-ўринга “Халқ сўзи” газетаси муҳбири Мунисхон Каримова, 3-ўринга “Ёшлар овози” газетаси бош муҳаррири ўринбосари Нарғиза Умарова лойиқ деб топилди.

Танловнинг “Энг яхши ҳужжатли ва бадий фильм” йўналишида 1-ўрин “Иссиқкун” фильми учун Умид Ҳамдамовга, 2-ўрин “Опа” фильми учун Аҳмед Унарбаевга, 3-ўрин “Қора зарба” фильми учун Самиддин Лутфуллаевга берилди.

“Энг яхши ижтимоий роликлар” йўналиши бўйича 1-ўрин Юлдуз Усмоновага, 2-ўрин Нафосат Эркаевага, 3-ўрин Гуландом Юнусовага берилди.

Ғолиблар “Оила” илмий-амалий тадқиқот марказининг диплом ва қимматбаҳо совғалари билан тақдирланди.

Ўз муҳбиримиз

AYOLLAR BANDLIGI TA'MINLANMOQDA

Сариосиё туманида уйма-уй юриб ишсиз ва тадбиркорлик билан шуғулланиш истагида бўлган хотин-қизлар рўйхати шакллантирилди. Туманда жами 1350 нафар ишга лаёқатли аёл ишлаш истагини билдирган.

Улардан 500 нафари хотин-қизлар кўмитаси тавсияси билан “Сурхон сифат” текстиль фабрикасига ишга жойлаштирилган, 103 нафари кредит олиб, оилавий тадбиркорликни бошлаган. Шундан 15 нафар аёл хотин-қизлар кўмитаси фондидан ажратилган кредит маблағи асосида тадбиркорликни йўлга

қўйган.

100 нафар аёл уйда пиллачилик билан шуғулланмоқда. Шунингдек, жамоатчилик ишларига 297 нафар аёллар жалб этилган. Туманнинг “Сангардак” ва “Хуршид” маҳаллаларида янгидан барпо этилаётган текстиль фабрикаларида яна 200 нафар аёл иш билан таъминланиши режалаштирилган. Шарғун шаҳридаги қурилиш касб-хунар коллежидан 80 нафар хотин-қиз тикувчилик ва пазандачилик йўналишлари бўйича қайта тайёрлов курсларида ўқитилмоқда.

Василабону ҲАБИБУЛЛАЕВА,
“Оила ва жамият” муҳбири

QISHLOQDA 60 NAFAR XOTIN-QIZ ISHLI BO'LDI

Андижон вилояти Избоскан тумани “Куйганёр” маҳалласида “Избоскан чеварлари” тикувчилик цехи иш бошлади.

Цех очилишига бағишланган тадбирда мамлакатимизда Президентимиз томонидан илгари сурилган бешта ташаббуснинг хотин-қизлар ва ёшлар бандлигини таъминлаш йўналиши бўйича кенг қўламли ишлар олиб борилаётгани таъкидланди.

Жумладан, ташаббус ижроси доирасида тадбиркор Муҳаббатхон Мухторова томонидан ташкил этилган мазкур тикувчилик цехида 60 нафар хотин-қиз доимий иш ўрнига эга бўлди.

“Нилуфар идеал текстиль” кичик корхонаси қошида иш бошлаган замонавий қиёфага эга, хорижий дастгоҳлар билан жиҳозланган ушбу цехда айти кунда болалар, катталар учун кийимлар, чойшаблар, умуман, етти хил турдаги маҳсулотлар тайёрланмоқда.

– Лойиҳани амалга ошириш учун

туман хотин-қизлар кўмитаси кўмағида банкдан 404 миллион сўм имтиёзли кредит олинди, – дейди тадбиркор М.Мухторова. – Шунинг ҳисобига 50 дан ортиқ янги тикув дастгоҳлари ўрнатилди. Тайёрланаётган маҳсулотларимизнинг маълум қисми ички бозорда сотилади, асосий қисми эса Россия Федерациясига экспорт қилинади.

Тикув цехида ишчи-хизматчиларнинг самарали меҳнат қилишлари учун зарур барча шароитлар яратилган.

Бугунги кунга қадар Избоскан туманида давлатимиз раҳбарининг ташаббуси доирасида 15 та тикув цехлари ташкил этилиб, 206 та янги иш ўринлари яратилди. Йил якунига қадар яна 260 ўринли тикувчилик цехлари ишга туширилиши режалаштирилган.

Тадбирда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, Хотин-қизлар кўмитаси раиси Т.Нарбаева иштирок этди.

Ф.УБАЙДУЛЛАЕВ
uzaz

YOSHLAR — KELAJAGIMIZ

Президентимизнинг ёшлар таълим-тарбияси учун қўшимча шароитлар яратиш, хотин-қизлар бандлигини оширишга қаратилган комплекс чора-тадбирларни ўз ичига олган бешта ташаббусида ёшларни маданият ва санъат муассасаларига, жисмоний тарбия ва спортга кенг жалб этишга алоҳида эътибор қаратилган. Пойтахтимизнинг Сергели туманидаги “Грин парк” истироҳат боғида 18 май куни туман халқ таълими бўлими ва туман ҳокимлиги ҳамкорлигида ташкил этилган тадбир юқоридаги масалаларга бағишланди. Тадбирда тумандаги барча мактаблардан ўқувчилар иштирок этди.

Мактаб ўқувчиларининг турли соҳалардаги чиқишлари ҳакамлар ҳайъати томонидан баҳолаб борилди ва яқунда ғолиблар эсдалик совғалар билан тақдирланди.

Суратларда тадбирдан лавҳалар

oilavajamiyat@mail.ru

Жорий йилнинг 13-18 май кунлари Ўзбекистон хотин-қизларнинг инновацион ғоялари, лойиҳа ва ишланмаларини татбиқ этишда ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, уларни тadbиркорлик ва ихтирочилик фаолиятига кенг жалб қилиш мақсадида "Innowomenweek" хотин-қизларнинг инновация ҳафталиги ўтказилди. Мазкур ҳафталик Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси, Ўзбекистон Республикаси Инновацион ривожланиш вазирлиги, Ўзбекистон Республикаси Интеллектуал мулк агентлиги ва Ўзбекистон Ихтирочи аёллари маркази томонидан Тошкент давлат аграр университети, Тошкент шаҳридаги Инха университети ва Тошкент педиатрия тиббиёт институти билан ҳамкорликда ташкил этилди. "Innowomenweek" ҳафталигида иқтисодийнинг турли тармоқларида меҳнат қилаётган 700 нафардан зиёд хотин-қиз иштирок этди.

“INNOWOMENWEEK”:

IXTIRO VA INNOVATSION G‘OYALAR

СОВУҚҚА БАРДОШЛИ ГИЛОСЛАР ВА ДАНАКСИЗ АНОР...

— Мамлакатимизда 750 минг гектардан ортиқ лалми ер мавжуд. Минтақамизда вужудга келаётган сув танқислиги қишлоқ хўжалигини ривожлантиришда инновацион ёндашувни талаб қилади, — дейди "Ўзбекистон аёлларининг 100 та энг яхши инновацион лойиҳаси" республика танлови "Энг самарали инновацион лойиҳа" номинацияси ғолиби Саломат Худойберганова. — Маълумки, гилоснинг "Кримский-5" пайвандтаги қурғоқчиликка чидамли. Совуққа бардош берувчи бу нав бизнинг иқлим шароити учун қулай пайвандтаг ҳисобланади. Бугунги кунда гилоснинг жаҳон бозоридagi нархи ошиб бормоқда. Биз татбиқ қилаётган технологиялар мамлакатимиз аграр

данаксиз анор ҳақидаги лойиҳамиз ушбу ҳафталик иштирокчиларининг эътирофига сазовор бўлди. Бу анор 2-3 йилда ҳосилга қиради. Бир дон анорнинг ўзи 1 килограмм тош босади. Узумчилик ривож боради. Тадқиқотларимиз ҳам хорижлик ҳамкасбларимизни қизиқтириб қўйди.

ЭЪТИБОР ВА ЭЪТИРОФ

— Дастур доирасида Тошкент давлат аграр университетида "AGROWOMENUZ" мавзусидаги форум ва кўргазма, Тошкент шаҳридаги Инха университетида "TECHNOWOMENUZ" мавзусидаги форум ва ўқув семинарлар ҳамда Тошкент педиатрия тиббиёт институтида "MEDICALWOMENUZ" мавзусидаги форум, кўргазма ва ўқув семинарлар ташкил этилди, — дейди Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси "Их-

тироётган мутахассислар учун "Ахборот коммуникация технологиялари" бўйича ўқув-семинар ҳам ташкил қилинди. Ўқув семинарда Тошкент шаҳридаги Инха университети профессор ўқитувчилари томонидан тингловчиларга замонавий ахборот ва коммуникация технологиялари ҳақида асосий тушунчалар, ижтимоий тармоқлар ва мобил иловалар билан ишлаш, шахсий компьютерлар билан ишлаш борасида маърузалар ўқилди. Иштирокчиларнинг ахборот хавфсизлиги асослари ва хавфсизлики таъминлаш масалалари, глобал компьютер тармоғи (Internet) ва электрон почта (ЭП) тушунчаси бўйича берган саволларига мутахассислар жавоб беришди. Ўқув семинар қатнашчиларига Тошкент шаҳридаги Инха университети томонидан сертификатлар топширилди.

мацевтика соҳаси бўйича етакчи олий ўқув юртлари профессор-ўқитувчилари, талабалари ҳамда тиббиёт муассасалари ходимларининг иштирок этишлари анжуманга ўзгача мазмун ва қайфият бағишлади. Айниқса, Ўзбекистон Республикаси Инновацион ривожланиш вазирлиги "Таълим ва соғлиқни сақлашга инновацияларни жорий қилиш ҳамда тадқиқ этиш бошқармаси" бошлиғи Бахтинур Худанов ўқиган маъруза мунозараларга сабабчи бўлди.

ЯНГИ ИМКОНЛАР, ТАШАББУСЛАР МАЙДОНИДА УЧРАШАМИЗ!

Экспертларнинг таъкидлашича, форум натижасига кўра, иқтидорли хотин-қизларни тегишли соҳа корхоналарининг илмий, техник ва технологик муаммолари бўйича олинган патентлари асосида инновацион лойиҳаларини тайёрлаб Инновацион ривожланиш

иқтисодиёти учун катта аҳамиятга эга. Ҳозирги кунда гилос етиштирувчи давлатларнинг барчаси кучсиз ўсувчи гилос пайвандтагларини кенг татбиқ қилиб келмоқда. Республикамиз богдорчилик соҳасининг ривожига Академик Маҳмуд Мирзаев номидаги Богдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий тадқиқот институтининг ҳиссаси катта бўлаётгани кувонаридир. Биз таклиф қилаётган лойиҳалар бўйича қатор хорижий мамлакатлар билан ҳамкорликда иш олиб борилмоқда. Хусусан, АКШнинг USAID ташкилоти билан биргаликда 2015 йили in vitro ва биотехнология лабораторияси фаолияти йўлга қўйилди. Ҳозирги кунда Корея қишлоқ иқтисодиёти институти, Корея иссиқхона ўсимликлари илмий тадқиқот институти, Эроннинг Хуросон қишлоқ хўжалиги илмий-тадқиқот маркази ва USAID ҳамкорлигида истиқболли гилос пайвандтагларини кўпайтириш ва микропайвандлаш технологиясини ишлаб чиқиш лойиҳаси устида илмий тадқиқот ишлари олиб борилмоқда. Шунингдек,

тирочи аёллар" кенгаши раиси Карима Норкулова. — Замондошларимизнинг янги фикрлари, шахдам қадамлари ва изланишлари самарасини кўриб барчамиз қувондик. Вақт ўтгани сайин ўзбек аёлининг бор салоҳияти, ўзлиги ва иқтидори тобора кенг намоён бўлиб бормоқда. Албатта, бу мамлакатимизда хотин-қизлар тadbиркорлигига, уларнинг ҳимоясига қаратилаётган алоҳида эътибор туфайлидир.

ГЛОБАЛ КОМПЬЮТЕР ТАРМОҒИ НИМА?

—Тошкент шаҳридаги Инха университетида "TECHNOWOMENUZ" форуми ўтказилди, — дейди Ўзбекистон Республикаси Инновацион ривожланиш вазирлиги қoшидаги илгор технологиялар маркази раҳбари Шахло Турдиқуллова. — Форумда муҳандис ҳамда дастурчи хотин-қизларнинг салмоғини ва илмий-техник салоҳиятини ошириш, уларни саноат ва ахборот коммуникация технологиялари соҳаларига кенг жалб қилиш масалалари муҳокама қилинди. Анжуман доирасида Ўзбекистон Хотин-қизлар қўмитаси тизимида фаолият

ТАЪЛИМ ВА СОҒЛИҚНИ САҚЛАШДА ИННОВАЦИЯ ЯНГИЛИКЛАРИ

— Тошкент педиатрия тиббиёт институтида ташкил этилган "MEDICALWOMENUZ" форуми ажойиб янгиликлар ва муҳокамаларга бой бўлди, — дейди Тошкент тиббиёт академияси илмий ишлар ва инновациялар бўйича проректори Феруза Азизова. — Форумда хотин-қизларнинг тиббиёт ва фармацевтика соҳаларида эришаётган ютуқларини таҳлил қилиш, соҳадаги янгиликлар, инновацион техника ва технологиялардан хабардорлигини ошириш бўйича ишлар амалга оширилди. Шунингдек, тиббиёт ва фармацевтика соҳасидаги ютуқлар, ишлаб чиқарилаётган инновацион маҳсулотлар ва техника-технологиялар кўргазмаси ҳам ташкил қилинди. Форум доирасида фармацевтика соҳасида фаолият юритаётган компанияларнинг янги маҳсулотлари ва ихтисослаштирилган тиббиёт марказларининг тақдимотлари ҳам ўтказилди. Тошкент шаҳрида жойлашган тиббиёт ва фар-

вазирлиги, агентликлар, холдинг компаниялари, акциядорлик жамиятлари, саноат корхоналари ҳамда бошқа ташкилотлар томонидан ўтказиладиган танловларда қатнашишлари бўйича ташкилий ишлар амалга оширилади. Шунингдек, ғолибларнинг лойиҳалари билан халқаро танловларда қатнашишлари бўйича ҳам мақсадли ишларни амалга ошириш кўзда тутилган. Иқтидорли хотин-қизларни хорижий мамлакатларнинг олий ўқув юртлари, инновация марказлари ва саноат корхоналарида ўз малакаларини оширишга юбориш ҳамда халқаро анжуманлар, семинарлар, ярмаркалар ва кўргазмаларда иштирок этишлари бўйича мақсадли ишлар бажарилади. Демак, ташаббускор, ихтирочи, тadbиркор хонимларнинг лойиҳалари амалга ошадиган қулай имкониятлар пайти етиб келди. Шундай экан, фурсатни қўлдан бой берманг, янги оламлар, ташаббуслар майдонида беллашишга шошилини!

Мухтасар ТОЖИМАТОВА,
"Оила ва ҳаёт" мухбири

ОНАХОН МАКТАБГА 600 ТА КИТОВ SOVG'A QILDI

Умри ўқитувчиликда ўтган Иброҳимжон ота билан Садинисо онанинг биргаликдаги ҳаёти ибратга арзигулик. Ёш авлодга илму маърифат тарқатган отанинг хонадонида ҳамиша маънавий руҳ ҳукмрон эди. Болалар вақтида дарс қилишар, вақтида уй юмушларини бажаришарди. Ота-онанинг бир-бирини сизлаб, эъзозлаб яшашлари натижасида улар ҳам меҳру оқибатли бўлиб вояга етишди.

Бугун Исоқжон, Ҳабибахон, Робияхон, Донохон, Онахон, Икромжон, Раънохон, Дилфузахон, Ўғилхонларнинг турмушлари ҳам ота-оналариникидек ширин. Садинисо она эса уларнинг ардоғида умргузаронлик қилляпти.

— Бир умр меҳнат қилдим, уй ишларидан ташқари давлатга ҳам қўлимдан келганича кўмаклашдим, — дейди онахон. — 5 қўтилаб ипак қўрти боққанман, 100 килолаб пахта терганман. Лекин ҳар қандай вазиятда ҳам оналигимни, аёллигимни унутмадим. Фарзандларимга сон-саноксиз юмушларим орасида ҳам ўп ўқишни, вақтнинг қадрига етишни ўргатолдим. Дадаси иниларидан ҳар

Садинисо она 18-мактаб директори Муҳаббат Шерматовага китоб совға қилмоқда.

куни хабар олардилар, қўшниларни қариндошдек кўрдик. Уларга илинмасдан томоғимиздан овқат ўтмасди. Бу билан тарбияда оғзаки гапиргандан кўра ибратнинг ўрни катта, демоқчиман. Бир-биримизни эҳтиётлашимизни, меҳр-оқибатимизни кўриб улғайган болаларим оилавий аънаамизни давом эттиришяпти.

— Хайрли ишларга ҳожи онанинг

ўзлари бош-қош, — дейди 18-мактаб директори Муҳаббат Шерматова. — Бир неча йилдан бери пенсия пулларини йиғиб юрган экан. Жамғармаларидан 18-мактабга 450, 19-мактабга (раҳматли қизлари Ферузахон шу ўқув муассасасида ишлаган эди) 150 дона, Яндама жомеъ масжидига 100 дона китоб совға қилди. Улар орасида Саъдийнинг "Гулистон" идан тортиб, "Калила

ва Димна" гача бор. Чингиз Айтматов, Ўткир Ҳошимов, Эркин Воҳидов, Тоҳир Малик, Муҳаммад Юсуф, Махтумқули каби эл суйган шоиру адибларнинг танланган асарлари маҳалламиз онасидан ёшларга қимматли эсдалик бўлди.

Саховатли онахоннинг уйларида минг донадан ортиқ китобли кутубхона бор экан. Унга қизлари — халқ таълими аълочиси, 18-мактабнинг бошланғич синф ўқитувчиси Раънохон опани назоратчи қилиб қўйибдилар.

— Йигирма йилдан бери Лангарбобо, "Найманча", "Бордимқул", "Қўшқайрағоч", "Кузрон" маҳаллалари аҳлига онажонимнинг китобларини ўқишга бераман, — дейди у. — Меҳрибоним уларнинг аксарияти қайтарилмаслигидан хафа бўлиш ўрнига қувонадилар. Одамларнинг китоб ўқиганидан яхшиси йўқ, дейдилар.

Меҳнати роҳатини кўраётган, ўғил-қизлари эъзозидан навларини кўринадиган онахон асло 89 ёшга кирганга ўхшамайди. Атрофиди айланиб-ўргилиб хизматларини қилаётган фарзандлари-ю набираларини дуо қилиб ўтирибдилар. Онанинг мактабларга яна ва яна китоб туҳфа қилиш ниятлари борлиги ҳавасимизни келтирди. Ҳар жиҳатдан бадавлат кайвонининг яхшилик қилишдан чарчамаётгани, шу ёшида ҳам маънавиятни юксалтиришга интилаётгани барчага сабоқ бўлса, қанайди.

Назозат БАҲОДИРОВА

ОАВда oila mavzusi qanday yoritilmoqda?

Оилавий муаммоларни ёритишда ўта ошкоралик зарурми?...

Оиладаги гўзал қадриятлар ҳақида ёзаётган журналистнинг ўзи энг аввало қадриятлар руҳида тарбияланган бўлиши лозим...

Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги "Оила" илмий-амалий тадқиқот маркази ҳамда Журналистларни қайта тайёрлаш маркази томонидан пойтахтимизда ўтказилган "Оммавий ахборот воситаларида оила мавзусини ёритишнинг долзарб масалалари" мавзусидаги илмий-амалий конференция доирасида юқоридаги саволлар юзасидан фикр-мулоҳазалар билдирилди.

Конференциянинг мақсади мамлакатимизда оила мавзусини ёритишда журналистлар этикаси, масъулияти ва маҳорати масалаларини таҳлил қилишдан иборат бўлди. Шунингдек, конференцияда ОАВда ёритилаётган мақолалар жуда кам фоизни ташкил этиши, хусусан бу мавзудаги мақолаларнинг аксариятида жиноят тафсилотлари ёки салбий ҳаракатлар ёритилаётгани ҳақида сўз борди.

— Ўтказилган тадқиқотларни, ишлаб чиқилаётган дастурларни фуқаролар

онига сингдириш, оила институти муқаддаслигини ёшларга етказишда оммавий ахборот воситаларининг ўрни бекиёс, — дейди Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги "Оила" илмий-амалий тадқиқот маркази директори, сенатор Дилором Тошмухамедова. — Бугун журналистлар оила мавзусида қандай таҳлилларни олиб бораёпти? Ижтимоий тармоқлардаги блогерлар қандай ахборотларни олишга муҳтож? Бунинг учун нима қилишимиз керак, деган саволларга жавоб топишимиз зарур.

Иштирокчиларнинг фикрича, Ўзбекистон ва дунё халқлари тажрибаси оила бахтли ва тотув бўлса — жамият мустаҳкам, давлат қудратли бўлишидан далолат беради. Шу маънода бугун оила, ижтимоий, сиёсий, ҳуқуқий, маънавий-маърифий институт сифатида алоҳида аҳамият касб этади.

Анжуманда сўз олган академик Акмал Саидовнинг "Оилани ҳимоя қилиш ҳуқуқи" мавзусидаги фикрлари йиғилганларда қизиқиш уйғотди.

— Дунёда ҳозир 7 миллиарддан ортиқ аҳоли бор, шулардан 85 фоизи оилаларда яшайди, — деди А.Саидов. —

Ўзбекистонда эса 7 ярим миллион оила бор. Ғарбда оила институти инқирозга юз тутаятган бир пайтда юртимизда оилани асраб қолиш учун кўплаб ташкилотлар ҳаракат қилмоқда. Хорижда ўтказилган бир тадбирда менга: "Сизларда ажрашмоқчи бўлган аёлга маҳалла фаоллари томонидан руҳсат берилмас экан. Ахир бунда аёлнинг ҳуқуқи поймол бўлади-ку?" дея савол беришди. Шунда мен: "Бизда бир аёлнинг ҳуқуқи ортида яна 3 нафар фарзанднинг ҳам ҳуқуқи тургани ҳисобга олинади. Сизларда қанақа билмадим, лекин бизда битта оилани сақлаб қолиш учун ҳамма ҳаракат қилади", деган жавобни бердим.

Шунингдек, академик Акмал Саидов

келгусида "Оила" маркази ташаббуси билан, оилага бағишланган барча тадқиқотлар библиографиясини тузиш, оилани илмий тадқиқ қилиш бўйича комплекс дастур яратиш ҳамда методологик семинар ташкил этиш таклифини билдирди.

Ҳозирда турли мамлакатларда оилалардаги ажралишлар сони

олти фоиздан саксон фоизгачани ташкил этади. Туркия ҳамкорлиги ва мувофиқлаштириш агентлиги ТИКАнинг Ўзбекистондаги ваколатхонаси раҳбари Али Ихсан Чағларнинг таъкидлашича, бугунги кунда Туркияда ажримлар сони никоҳ сонидан ошиб бормоқда. Бунга оиладаги қадриятларнинг йўқолиб бораётганлигини сабаб қилиб кўрсатди.

Анжуманда сўз олган Ўзбекистон журналистика ва оммавий коммуникациялар университети ректори Шерзод Қудратхўжаев бугунги кунда боболару бувиларнинг ҳам кўп вақтларини ижтимоий тармоқларга сарфлаши натижасида оилада кекса авлод билан ёш авлод ўртасида мулоқот маданияти йўқолиб бораётгани, бу эса ёшлар тарбиясига

салбий таъсир этаётгани хусусида фикр билдирди.

Шунингдек, ОАВда оила мавзусини ёритишда ўзини оқламайдиган, маънавиятимизга зид тақлидлардан воз кечиш, журналист этикасига доир мулоҳазалар борасидаги фикрлар билдирилди.

Н.РАҲМОНОВА

1191 nafar ota farzandini ta'minlashdan bosh tortdi

Халқимиз азалдан болажон. Хоҳ ўғил, хоҳ қиз бўлсин, фарзанди дунёга келса, Яратганинг инъоми сифатида қабул қилиб, шукроналар айтади.

Миллий қонунчилигимизда ҳам бу қадрият ўз аксини топан. Аввало, давлатимизнинг асосий қонуни – Конституциямизда, Оила кодексида, "Бола ҳуқуқларининг кафолатлари тўғрисида"ги, "Васийлик ва ҳомийлик тўғрисида"ги, "Вояга етмаганлар ўртада нazorатсизлик ва ҳуқуқбузарликлар профилактикаси тўғрисида"ги қонунларда фарзандларимиз, вояга етмаган болалар манфаатларининг тўлақонли ҳимояси кафолатланган. Айниқса, бугунги кунда давлатимиз раҳбари томонидан вояга етмаганларни ижтимоий-иқтисодий таъминлаш, уларга юқори сифатли таълим-тарбия бериш борасида тизимли ишлар олиб борилмоқда.

Президентимизнинг 2019 йил 22 апрелдаги "Бола ҳуқуқлари кафолатларини янада кучайтиришга оид қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида"ги қарори вояга етмаган, шунингдек, ота-она қарамоғисиз қолган болаларнинг ижтимоий ва иқтисодий ҳуқуқларини самарали ҳимоя қилиш, уларни жисмоний ва маънавий жиҳатдан етук инсон қилиб тарбиялашда муҳим омил бўлди.

Олий Мажлисининг Инсон ҳуқуқлари бўйича вакили (омбудсман) ўринбосари – Бола ҳуқуқлари бўйича вакил лавозимининг жорий этилиши, 2019 йил 1 сентябрдан эркаклар ва аёллар учун никоҳ ёшнинг ўн саккиз ёш эътиб белгилаш ҳамда ҳар қандай суд муҳокамаси даврида бола ўз фикрини ифода қилишга ҳақли экани, қарорлар қабул қилинишида ваколатли органлар (шахслар) боланинг манфаатига тааллуқли масалани ҳал қилишда боланинг фикрини, унинг ёшидан қатъи назар, жиддий омил сифатида кўриб чиқиши ҳамда бола манфаатларини назарда тутувчи қарор қабул қилиши шартлиги белгилангани келгусида болалар ҳуқуқи сўзсиз ҳимоя қилинишини таъминлаши мукаррардир.

Ҳаёт тажрибасидан маълумки, фарзанд тарбиясига ўта масъулият билан ёндашиш лозим ва бунда шахсий ибрат жуда муҳимдир. Абдулҳамид Ғаззолий ҳазратлари айтганлар: "Билгил! Бола тарбияси энг муҳим ишлардандир. Фарзанд ота-онага омонат. Бола қалби пок, нозик, содда ва ҳар қандай нақш ва суратдан ҳоли гавҳардир. Унга қандай нақш солинса, шунга кўра шаклланади, эгган томонга эгилади... Агар бола яхшиликка ўрганиб, яхшилик ичиде вояга етса, дунё ва охираат саодатини топади. Агар бола эътиборсиз ташлаб қўйилса, ёмонлик ичиде ўсса, бадбахлиikka юз тутади ва ҳалок бўлади. Бунда гуноҳ юки шу қўйма солганларнинг, ота-онанинг зиммасига юкланади".

Афсуски, фарзандлар тарбиясига беэътибор муносабатда бўлаётган ота-оналар ўз эмас. Тўғри, бирон-бир ота-она фарзанди жиноятчи бўлишини ният қилмайди. Аммо фарзанд тўғри тарбия олиб, билимли, одобли, имонли бўлиб вояга етиши учун ота-она меҳнат қилиши, курашиши керак бўлади.

Таҳлиллар шуни кўрсатмоқдаки, болалар тарбияси издан чиқиб кетишига, аввало, ота-оналарнинг ажралиши сабаб бўлмоқда. Ота-оналарнинг сурункали ўзаро жанжали ҳам болалар руҳига салбий таъсир кўрсатади, қолаверса, бола тарбияси етарли даражада нazorат қилинмайди. Ажрашган ота-оналар орасида фарзанд тарбияси, эҳтиёжи билан қизиқмайдиганлари оз эмас.

Асосий қонунимиз – Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 64-моддасида ота-оналар ўз фарзанд-

ажрашган ёки бошқа юртга ишлаш учун узоқ муддатга кетган ота-она фарзандлари эканлиги фикримизнинг далилидир. Шунингдек, бугун биз эътибор қаратишимиз лозим бўлган салбий ҳолатлардан бири шундаки, Меҳрибонлик уйларидаги болалар аксариятининг ота-онаси ҳаёт, лекин ажрашган. Бугун улар давлат қарамоғида, ота-она меҳри йўқ.

Шу ўринда халқимизнинг "меҳр берган меҳр кўради", деган ҳикмати ёдга тушади. Агарда биз бугун фарзандларимизга меҳр кўрсатмасак, эрта бир кун

Болаларнинг жиноят йўлига қилишининг сабабларидан яна бири, вояга етмаган фарзандларимизнинг онгига салбий таъсир этаётган турли ахборотлар, хусусан, интернетда тарқатилётган зўравонлик ва фахш акс этган маълумотлар бўлиб, уларни ушбу таъсирлардан жуда эҳтиёт қилишимиз лозим. Вояга етмаган ёшларни жиноятчилик кўчасига етаклаётган барча ҳолатларнинг бош сабаби бола тарбиясидagi эътиборсизлиқдир.

Шунинг учун ҳам тарбия ишлари-га ҳаёт-мамат масаласи сифатида қараш зарур. Ота-оналар фарзандлари тарбиясини биргина таълим муассасалари зиммасига юклаб қўйиши ёки "Менинг боламдан ёмонлик чиқмайди", деган кайфиятда бўлиши керак эмас. Боланинг эртага қандай одам бўлиши ота-она назорати ва тарбиясига, меҳрига боғлиқ. Бола тарбияси ҳақида гап кетганда, васийлик ва ҳомийлик органлари иш фаолияти самарадорлигини талаб даражасида йўлга қўйиш, ушбу орган ходимларини ўқитиш, касбга тайёрлаш ва уларнинг масъулиятини оширишга жиддий эътибор керак. Жамоатчилик асосида ёшлар, хусусан, вояга етмаганлар тарбияси билан шуғулланиш масаласини доимий назорат қилиб бориш (маҳалла, хотин-қизлар кўмиталари, диний идора вакиллари, меҳнат фахрийлари, ёзувчи-адиблар, ёшлар иттифоқи вакиллари, ИИБ, прокуратура, адлия ва суд ходимлари), барча ёшлар билан, ўғил болалар билан алоҳида, қиз болалар билан алоҳида тизимли тарбиявий ишлар олиб борилишини йўлга қўйиш керак.

Тарбияси оғир, профилактик ҳисобда турган ёшлар билан ишлашнинг янги самарали тизимини йўлга қўйиш ҳақида жиддий йўлаб кўриш талаб этилади. Ҳар бир боланинг ҳолати, унинг шарт-шароитлари, тарбиясига салбий таъсир этаётган омилларни таҳлил этиш, бу ишга ёшлар иттифоқи вакиллари, руҳшуносларни жалб қилиш, уларни вояга етмаганлар иши кўриладиган суд процессларида иштирок этишга таклиф қилиш ҳамда жазо ўтаётган вояга етмаганлар билан учрашув, очик мулоқотлар ташкил этиш, уларни турли касбларга қизиқтириш ва йўналтириш, рағбатлантириш чора-тадбирлари ишлаб чиқиш мақсадга мувофиқ, деб ҳисоблайман. Шунингдек, мактаб ўқув дастурида болалар ҳуқуқий саводхонлигини оширишга эътиборни кучайтириш керак. Бунда айтиш пайдада ҳуқуқ асослари фани дарсликларини содда, болалар учун тушунарли тилда тайёрлаш, ўқув машғулотларини янгича, қизиқarli ташкил этиш усулларини яратиш лозим бўлади.

Бола тарбияси бутун жамоатчилик ишига айланган тақдирдагина кўзланган мақсадга етиш мумкин. Жамиятнинг эртаси бугун болаларимизга қандай таълим-тарбия бераётганимизга боғлиқлигини унутмаслик керак.

Холмўмин ЁДГОРОВ,
Ўзбекистон Республикаси Олий суди раисининг ўринбосари
uz.uz

2019 йилнинг

3 ойда 615 фуқародан суднинг ҳал қилув қарори асосида, 10758 фуқародан суд буйруғи орқали фарзандлари таъминоти учун алимент ундириш белгиланганлигида, 1191 нафар ота фарзандини таъминлашдан бош тортганлиги учун маъмурий, 3 нафар ота эса жиноий жавобгарликка тортилганида кўриш мумкин.

Ўзимиз уларнинг меҳрига зор бўламиз. Бу ҳаётнинг аччиқ ҳақиқати. Буни ажрашган, турли баҳона ва сабаб билан болаларини Меҳрибонлик уйига ташлаб, ўз нафси, бугунги қунини, ҳаловатини кўзлаб юрган ота-оналар уйлаб кўришлари даркор. Президентимизнинг юқорида қайд этилган қарориде айтиш шу ҳолатлар ҳам ҳисобга олинган, боласини ихтиёрий таъминлашдан бош тортган ота-оналарнинг ҳар иккаласидан қонунда белгиланган миқдорда алимент ундириш масаласи белгиланган.

Оиладаги ўзаро муносабатлар тўғри йўлга қўйилмаганлиги, ота-онанинг спиртли ичимлик ичишга ружу қўйганлиги, ўзаро ҳурмат йўқолганлиги, яъни бир сўз билан айтганда, оила бошлиқлари – ота-онанинг ўзи тарбияга муҳтожлиги (биргина 2019 йилнинг уч ойида 151 ота (она) ота-оналик ҳуқуқидан маҳрум этилган) ҳам вояга етмаган ёшларнинг келажагига раҳна солаётган ҳолатлардан биридир.

Оиладаги ўзаро муносабатлар тўғри йўлга қўйилмагани, ота-онанинг спиртли ичимлик ичишга ружу қўйгани, ўзаро ҳурмат йўқолганлиги, яъни, бир сўз билан айтганда, оила бошлиқлари – ота-онанинг ўзи тарбияга муҳтожлиги (биргина 2019 йилнинг уч ойида 151 ота (она) ота-оналик ҳуқуқидан маҳрум этилган) ҳам вояга етмаган ёшларнинг келажагига раҳна солаётган ҳолатлардан биридир.

СЦЕНАРИЙ - ФИЛЬМ
АСОСИ

Шу кунларда шонли тарихимиз юзасидан ишланган Исломхўжа, Исо Термизий ҳақидаги дастлабки фильмларнинг муваффақияти Соҳибқирон Амир Темур ҳақида арзирли экран асарлари яратилишига умид уйғотади. Албатта, фильмнинг асоси — сценарий. Бу борада ҳам муваффақиятли изланишлар олиб борилмоқда. Хусусан, Амир Темур ҳақидаги салмоқли публицистик мақолалари ва китоблари билан тилга тушган ёзувчи Ҳаким Сатторийнинг "Шер ҳамлага чоғланди" киносценарийси фикримиз далилидир. Асар Ўзбекистон ёзувчилар уюшмаси драматургия кенгашида муҳокама қилиниб, ижобий баҳо олган. Сценарий билан ўз вақтида Шухрат Аббосов, Рихсвий Мухаммаджонов сингари марҳум киноусталар танишган, қўллаб-қувватлаган. Тарихчи олим Убайдулла Уватов, адабиётшунос Шухрат Ризаев, режиссёрлар Маҳкам Мухаммедов, Ҳилол Насимов ҳам у асосда экран асари яратиш мумкинлигини таъкидлашган.

Ёзувчи Ҳаким Сатторийнинг ушбу асари Соҳибқирон Амир Темур ҳаётининг йигитлик йилларига тўғри келадиган 1361 йил куз ва 1362 йил баҳорда кечадиган тарихий воқеалар асосида яратилган. Маълумки, энди камолот босқичига қадам қўйган 25 ёшли Темурбек ўша йилларда ўзи мустақил қўшин тузиб, мўғул истилосига қарши курашга киришган эди.

Сценарий воқеалари Самарқанд ва Бухоро шаҳарлари атрофида кечади. Ўз толебини излаган йигит бу қадимий масканлар худудларида қарх уриб, дастлабки ҳаракатларини бошлайди. Унинг қалби ватан озодлиги ва халқ эрки туйғуси билан тўлиб-тошган. Бу вазифани удаллаш эса осон эмас, кишидан метин иродадан ташқари, улкан ақлий ва жисмоний салоҳият талаб қилади. Муаллиф эътиборни шу нуктага қаратади ва воқеалар оқидамида Темурбекнинг ҳам жисмоний, ҳам ақлий қобилиятини намойён қиладиган эпизодлар яратди. Бунда олов-оташ йигитнинг ёш ва гўзал қаллиги Ўлжой Туркон билан суҳбатлари ва Сўхори қишлоғида улуғ пир Мир Сайид Кулол даргоҳида кечадиган воқеалардан фойдаланади.

Гўзал, ёш қаллигининг кўнглини овлашга астойдил киришган йигит унга янги узилган сархил мевалардан тўхфа қилади. "Бизнинг умум шодлигимиз — юртимизнинг озодлиги, — дейди Ўлжой таъминоти билан, — Сизни нималар кутиб турибди, бегим?" Бундай дилбар муомаладан жўшиб кетган Темурбек "...баҳодирлик юмушида сен ёнимда бўлгин, Ўлжой! Сен менмен туганмас гайратимсан, журъат ато этадиган илоҳамсан" деб, севгилсининг кузатувида турли жисмоний машқлар бажариб, маҳоратини намойиш этади.

Умуман, бир-бирига ошурта интиқ кўнгилларнинг кечинмалари орқали таҳликали кунлар арафасида тур-

Amir Temur haqida arzirli kinomiz bo'ladimi?

90-йилларда суратга олинган тарихий мавзудаги кинолар, хусусан соҳибқирон бобомиз Амир Темур ҳақидаги ва "Алломиш" бадий фильмлари ўта омадсиз чиққани турли давраларда бот-бот такрорланади. Сунгги пайтларда буюк тарихга, улуғ тарихий шахсларга эга мамлакатимизда бирорта арзирли бадий фильм яратилмагани кескин танқид қилинмоқда — расмий ОАВ ва ижтимоий тармоқларда ўзбек кинематографлари фаолиятига қониқарсиз баҳо берилаётир.

Президентимиз Шавкат Мирзиёевнинг 2017 йил 7 августда қабул қилинган "Миллий кинематографияни янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори соҳада туб бурилиш ясади дейиш мумкин.

Сунгги пайтда миллатимиз тарихида муҳим аҳамиятга эга бўлган шахслардан бири — Хива хонининг бош вазири ҳаёти ҳақида "Исломхўжа" бадий-публицистик фильми суратга олинди. Бундан ташқари, мўғул босқинига қарши курашган аждодларимиз ҳаётидан хикоя қилувчи "Элпарвар" бадий фильми яратилди. Мутахассисларнинг фикрига кўра "Элпарвар" катта бир эпопея сифатида дунёга келиши режалаштирилаётган "Жалолиддин Мангуберди" бадий фильмининг дебочаси бўлди.

Шунингдек, Имом Бухорий ҳақидаги "Ҳақиқат сари йўл" адабий сценарийси ва "Бибихоним" сценарийси устида ишланмоқда.

Яқинда ахборот порталлари ва ижтимоий тармоқларда Голливудда Амир Темур ҳақида жангари фильм ишлаш кўзда тутилаётгани, Амир Темур ролига ҳозирча Ҳью Жекман номзоди куриб чиқилаётгани фильми америкалик режиссёр суратга олиши, голливудлик продюсер Ральф Уинтер ("Икс одамлар", "Маймун одамлар", "Фантастик туртлик") фильмига қизиқиш билдираётгани ҳақида хабар тарқалди.

Айни пайтда Ўзбекистон халқ ёзувчиси Мухаммад Али ва таниқли режиссёр Ҳилол Насимов ҳамкорлиқда "Буюк Амир Темур" бадий фильми сценарийси устида ишлаётганидан хабаримиз бор. Бу яхши, албатта, аммо етарли эмас. Қўлимизда Амир Темур ҳақидаги унлаб киносценарийлар бўлиши, юксак бадий қийматга эга энг муносибларини танлаш имконимиз бўлиши лозим. Таниқли ёзувчи Ҳаким Сатторийнинг "Шер ҳамлага чоғланди" киносценарийси ана шундай вариантларнинг бири. У қай даражада талабга жавоб беради? Бу ҳақда қуйида ўқиймиз.

Нур МУҲАММАД

лар ҳузурида эса Темурбек туғма истеъдод соҳиби ва зукко олим йигит сифатида намойён бўлади. У араб, форс тилларидаги шеърларни бир эшитишдаёқ ёддан такрорлаб, мислсиз хотираси борлигини намойён этади, шайх-

Яқинда ахборот порталлари ва ижтимоий тармоқларда Голливудда Амир Темур ҳақида жангари фильм ишлаш кўзда тутилаётгани, Амир Темур ролига ҳозирча Ҳью Жекман номзоди куриб чиқилаётгани фильми америкалик режиссёр суратга олиши, голливудлик продюсер Ральф Уинтер ("Икс одамлар", "Маймун одамлар", "Фантастик туртлик") фильмига қизиқиш билдираётгани ҳақида хабар тарқалди.

ларнинг илми калом, шариат аҳкомлари юзасидан берган саволларига теран жавоблар қайтариб, ақлий камолотини ҳам кўрсатади. Зеро, Ўлжой Туркон унга "Рости, сиз кўзимга қилич таққан суворий бўлиб эмас, илм йўлидаги донишманд талъатида кўринасиз" деган эди. Темурбек эса "... билагимни бошим амрига бўйсундиришни, яъниким кучимни ақлимга хизмат қилдиришни одат қилганман" дея ўз кўнглини изҳор этади.

Темурбек уламолар қуршовидан мутаассир бўлиб чиқади. "Қачонки илми ҳикмат, маърифат кўнгилларни қарогон қилмас экан, бизнинг зулмат ичидан йўл топишимиз қийин бўлади" дейди ҳамроҳларига. Ўлжой Турконнинг умидвор кўзларига қараб эса "Жоним, рости, ҳозиргача ичи бўш кўза эдим, энди у сувга тўлди ва ўзи ҳам уммон оғушида қолди" деб,

кайфиятини маълум қилади. Темурбекнинг мулоҳазалари унинг ҳам диний, ҳам дунёвий илмлардан чуқур билимдонлигини кўрсатиб турибди.

Воқеалар Бухоро қуролсозлари, амир Хусайн ва бошқа қурдошлар давра-сида давом этади. Лавҳалар ўша ҳаяжонли дамлاردан сўзлайди, кўз олдимизда эрк истагида жавлон урган аждодларимиз гавдаланади. Сценарийда асосий воқеалар Темурбек ва яқинлари ҳаётининг ғалабали дамлари, хусусан, унинг Турон султони деб эълон қилиниши билан якунланади.

Муаллиф асарини рамзий воситалар билан бегаган. Прологда Амир Темурнинг пойтахтдаги муҳташам ҳайкали пойида ёш гўдак тасвири, у гўё тарих билан қизиқаётгандек. Шамол сарғайган қоғоз парчасини унинг қўлига тутқазади. У баланд кўтарилади, қоғоз очилиб кетади, воқеалар бошланади. Финалда ҳам шу лавҳа, энди уни тутиб турган қўл эгаси маълум. Тантанали мусиқа, ёрқин хотима.

Бизга сценарий анча мукамал, кинопоб бўлиб туюлди. Ўша даврни яхши ўрганган, қўллаб-қувватлаган нашр эттирган Ҳаким Сатторий фильм учун кескин, драматик нуқтани топа олган. Соҳибқирон ҳаётининг бу даври ҳақида манбаларда фақат Сайид Мир Кулол билан учрашганиги таъкидланган. Муаллиф бадий тўқимадан маҳорат билан фойдалана олган ва жиддий лавҳалар яратган. Хусайн, Дилшод оқа, Йўғу Темур, Жоку Барлос сингари персонажлар орқали ўша давр манзарасини аниқ гавдалантирган. Сценарийдаги романтик рух, публицистик пафос драматизмни янада кучайтириб, давр нафасини ҳис этишга қўмаклашади. Воқеалар шиддат билан кечади, ҳаяжон тарқ этмайди. Шу билан бирга ўша кунларнинг теран мазмуни ҳам томошабинни қамраб олади. Воқеалар жараёнида Амир Темурнинг қанчалик салоҳиятга эга эканлиги ҳақида ёрқин таассурот пайдо бўлади. Муваффақият ҳам шунда. Маълумки, шавкатли бобомизнинг бутун фаолиятини кўрсатиш учун неча ўн серияли дурдона асарлар яратишга тўғри келади, бироқ томошабин томида қуёшни кўргандек, бир картинада ҳам буюк шахсни кўра олса, шунинг ўзи кифоя. Мазкур сценарийда шу вазифа тўла удалланган.

Ёш авлодни янги дунёқараш, ўтмиш меросга муҳаббат, ватанпарварлик руҳида тарбиялашда буюк тарихий шахслар ҳақидаги фильмлар катта тарбиявий роль ўйнайди. Ҳозир шундай асарларга эҳтиёж катта. Демак, бу сценарий асосида тезроқ экран асари яратилишини кутиб қоламиз.

**Амир ФАЙЗУЛЛА,
Ўзбекистонда хизмат
кўрсатган маданият
ҳодими.
Мирзапўлат
ТОШПЎЛАТОВ,
кинорежиссуратор,
Ўзбекистон Ёзувчилар
уюшмаси аъзоси.**

“ZIRAPCHA” KEYINGI HAYOTI

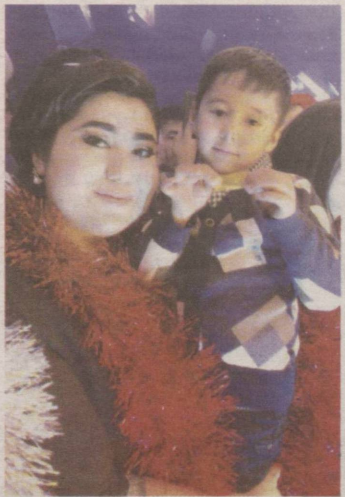
“Sevimli” телеканалда эфирга узатилаётган “Zirapcha” реалити-шоусининг иккинчи босқичи якунланди. Иштирокчи қизларнинг айримлари кўпсонли мухлисларнинг меҳру муҳаббатини қозонган бўлса, баъзилари кучли нафрати-ю, танқидига учради. Нима бўлганда ҳам биз шоуни таҳлил қилиш ниятидан йироқмиз. Мақсадимиз – кўрсатувдан сўнг “зирапча” ларнинг ҳаётида қандай ўзгариш юз берганини билиш. Буни шоунинг биринчи ҳамда иккинчи фаслида иштирок этган қизлар билан суҳбат асосида билиб оламиз.

МОХИНУР КЎРСАТУВДА АЙТМАГАН СИРЛАРИНИ ОШКОР ҚИЛДИ

Мохинур Омонкулова, 25 ёшда,
Кибрай тумани, “Алишеробод”
маҳалласида яшайди.

– “Оила ва жамият” газетаси орқали менга сўз айтиш имкони берилганидан фойдаланиб ҳатто “Zirapcha”да айтолмаган гапларимни сиз билан бўлишмоқчиман. Мурғак қалбига азоб берган, бегубор ёшлигини барбод қилган 13 ёшли Моҳинурни бир кунда улғайтириб қўйган ўша машҳур хабар ҳақида гапирмоқчиман.

Биз оилада 5 нафар фарзандимиз. Дадам билан ойим нияҳотда аҳил-иноқ яшарди. Дадам Абдумалик Хонимкулов ветеринар шифокор бўлган. Ҳамма уларни ҳурмат қилар эди. Уйимиздан одамларнинг оғи узилмасди. “Абдумалик, сизгирим касал. Абдумалик, қўйим негадир ўрнидан туролмай қолди”, деб

ёрдам сўраб келадиганлар кўп эди. Дадам қаерга саёҳатга борса, бизга китоб олиб келарди. Бобурийлар сулоласига бағишланган китобларни кўп ўқиганлари учун укамга Ҳумоюн деб исм қўйганлар. 2007 йил июль ойида укаларим билан Жиззахга ёзги таътилни ўтказгани буюминикига кетди. Уч кун ўтмай дадамни соғина бошладик. Тошкентга қайтмоқчи бўлиб турганимизда ойим бизларни олишга борди. Ва жудаям даҳшатли хабарни етказди. “Қизим, дадангдан айрилиб қолдик!” Дадам сувда чўкиб вафот этган экан.

Йўғлай-йўғлай тақдирнинг синовига кўна бошладик. Дадамсиз бош-оилаважамият@mail.ru

ланган кунлар биздан ҳам ойимга оғир келди. Чунки дадам ҳаммамиз учун бир дақиқа ҳам унутмасликка арзийдиган ота бўлган. Дадам оламдан ўтгач, қариндошларимиз бизни йўқламай қўйишди. Онам тез-тез касал бўлар, мени онам ҳам ўлиб қолмасмикан, деган ўй кўрқитарди. Укаларимни оч қўймаслик учун белмига фартук тақиб, ошхоналарда ишлай бошладим. Идиш ювдим, ошпазларга ёрдамлашдим. 7-синфдан бошлаб мактабни ташлашимга тўғри келди. Китоб ўқишни унутдим. Аммо укаларимнинг ўқишини, келажакда олий маълумотли бўлишларини истардим. Шунинг учун топган пулларимга, энг аввало, уларга дафтар-китоб сотиб олардим. Ҳаётда ютказганларимдан хафа эмасман. Чунки мен нима қилган бўлсам яқинларим, жигарларим учун қилдим. Ҳеч ким кўрмаган кийинчиликларни кўрдим. Аммо онам бизларни меҳрибонлик уйига топшириб юбормади, баъзи бир оналарга ўхшаб ҳўрлаб катта қилмади. Аксинча, меҳр бериб ўстирди. Беш фарзанд бир-биримизга нияҳотда меҳрибонмиз.

18 ёшимда бўлажак турмуш ўртоғим билан танишиб қолдим. Бир-биримизга кўнгли қўйдик. Аммо унинг онаси мендек “камбағал”, “ҳеч вақосиз” қизни келин қилишни истамасди. Анча пайт шаръий никоҳ билан яшадик. Онасининг қистовлари туфайли у мени ҳомилдор аҳволимда ташлаб кетди. Бу мен учун иккинчи зарба эди. Фарзандим

туғилгач, муҳтожликда ўсмаслиги учун астойдил курашдим. Турмуш ўртоғим ҳам, қайнонам ҳам болани тан олишмади. 2018 йил 1 июнь – Халқаро болаларни ҳимоя қилиш кўни ўғлимни “ДНК” текширувидан ўтказдик. Тиббиёт тасдиқлаган ҳақиқатга ҳам улар шубҳа билан қарашди.

Улар мени кечирмасликларини тушунаман, ҳеч қандай давоим йўқ. Аммо боламда нима гуноҳ? У отасига таппиниб яшайди. Дадам қачон келади, деган саволни берса, юрагим ёниб кетади.

Очиғи, мен “Zirapcha”га ўзимни ўзгартриш учун эмас, ҳаётимдаги қора кунларни, турмуш ўртоғим билан боғлиқ воқеаларни унутиш учун борган эдим. Ва қайсидир маънода бунга эришдим. Инсон бир-икки ойлик кўрсатув давомида ўзгариб қолмайди. Бунинг учун, аввало, унинг ўзида интилиш, истак бўлиши керак. Мен ўзим билан ўзим кураш-

либ, тўлқинлантириб юборди. Сертификат менга куч бериб, тадбиркорлик фаолиятимни бошлаш ниятида ҳаракатга тушдим. Банк талаб қилган ҳужжатларни тақдим этдим. Яхши ният билан Шаҳрисабз шаҳридаги катта йўл четидан ижарага хона олдим. Орадан бир ой ўтса ҳамки маблағ ҳисоб рақамимга тушгани йўқ. Ҳар кунни банк эшиги олдида сарсонман. Улар пул кўчириш масаласи пойтахтдаги банкда ҳал бўлмаётганини айтишяпти. Бу муаммо ечилмаётгани ҳақида кўрсатув ижодкорларига айтмадим. Аммо буни охири кўринмаяпти. Ҳали иш бошламай туриб 800 минг сўм ижара ҳақи тўладим. Чўнтагимга зарар бўляпти.

Мақолани нашрга тайёрлаш жараёнида Нодира Ғойипова тахририятга кўнгирок қилиб, 17 май кўни ҳисоб рақамига 20 миллион сўм маблағ тушганини маълум қилди.

Тахририят.

**“ҚИЗИМ ЎҚИШНИ ИСТАЙДИ,
МЕНДА ЭСА ПУЛ ЙЎҚ”**

Хафиза Тўйчиева, кўрсатувнинг биринчи мавсумидаги 22 ёшли Хадича Ғайратованинг онаси.

– Қизимга биринчи фаслдаги иштирокидан кўра иккинчи фаслдаги қизларнинг чиқишлари кўпроқ таъсир қилди. Яъни, одобни одобсиздан ўрган деганларидек, айрим қизларнинг ўзини тутишларини кўриб, тегишли хулоса чиқарди. Хадича табиатан ювош, тортинчоқ, жудаям содда, уришиш тугул бақириб гапиришни ҳам билмайдиган қиз. Мен кўрсатувга ундаги шу одатларни йўқотиш учун юборгандим.

Кўрсатувдаги иштироки учун “Машҳура” ўкув марказига йўлланма беришди. Марказда ўқиб, кўп нарсаларни ўрганди. Ҳозир олдингидек хуррак эмас. Бемалол ўзининг фикрларини билдиради, уй юмушларини қўйиллатиб бажаради. Пазандаликдан ҳам анча хабардор бўлди. Хадичани ўқиб, олий маълумотли бўлиш нияти бор. Бунинг учун маблағ керак. Менда бундай имконият йўқ.

Нигора РАҲМОНОВА

НОДИРА “ХАЛҚ БАНКИ”ДАН КРЕДИТ ОЛОЛМАЯПТИ

Нодира Ғойипова, 30 ёшда,
Қашқадарё вилоятида.

– Хабарингиз бор, кўрсатувда менга Республика “Халқ банки” томонидан кредит олишим учун 20 миллион сўмлик сертификат топширилган эди. Бу жараён кўпчиликни ҳаяжонга со-

Азиз мухлис, газетанинг кейинги сонларида қайси “Zirapcha” нинг ҳаёти ҳақида билишни истайсиз? Биз билан телефон орқали боғланинг, истакларингизни албатта инобатга оламиз.

ODAMLAR QAYG'USIDAN SHUHRAFAT YASAYOTGANLAR

Одатда бу мавзуда баралла гапиришга уят, андиша йўл бермасди. Айниқса, жабрдидаларнинг бу ҳақда сўз очиши ўн карра оғирроқ бўларди. Лекин қуйида биз айтмоқчи бўлган жабрдийда ҳали ўн саккиз ёшни ҳам қарши олмай, бу ҳаёт билан видолашди. Унинг онаси, бувиси, яқинлари бу аламга чидай олмай, ҳаммасини ошкор айтиб берди. Ёш, увол кетган қизнинг қайғуси шунчалик кучли эдики, ҳатто парда ортида айтишга ийманиладиган сўзлар бутун оммага ошкор этилди. Ҳа, шундай бўлди. Бу ҳолатга жавобгар йигит жазосини тортсин, албатта қамалсин, гулдай қизимиз увол кетадию бунга айбдор ўйнаб-қулиб юраверадими, деган алам уларга тинчлик бермасди. Ана шу фикр уларни экран қаршисига яқинлаштирди, шу алам уларни гапиртирди. Уларни ку тушунса бўлар, бундай қайғу билан яшаш оғир... Бу оилага ёрдам бериш ниятида «қаҳрамонлик» қилган блогер ҳам шу алам билан ўралашиб, соғлом фикрлашни унутди-микан?

«ВАЗИФАНГИЗДАН ОЗОД ҚИЛИШ МАСАЛАСИНИ ҚЎЯМАН!»

Гап шундаки, яқинда анча мунча аудиторияга эга бўлган YouTube каналларидан бирида Самарқанд вилояти Ургут туманидаги 10-синфда ўқийдиган қиз номусига тегилгани учун ўз жонига қасд қилгани ҳақида видеотасвирлар пайдо бўлди. Журналист эканлиги шубҳали бўлган, назаримда лайк йиғиш иштиёқидаги ишқибоз блогер йигит оналар камерага қарата айтган бор гапни оммага ошкор қилади. Унга бундай вақолатни ким берган, дейиш бугунги ахборот асрида мушкул. Сабаби қўлида фотоаппарат, мобил алоқаси бор инсон борки, бугун ахборот тарқатиш билан шугулланмоқда. Ушбу маълумотларнинг рост-ёлгонлиги эса алоҳида мавзу.

Хуллас, мавзуни чуқур ўрганишда давом этган блогер маҳалла фаолларини йиғиб, уларни ҳам сўроққа тутди. Хусусан, маҳалла оқсоқоли, хотин-қизлар билан ишлайдиган мутахассисга ишларни етарли даражада олиб бормганини айтиб, дўк уради. «Сизни вазифангиздан озод этиш масаласини қўямиз», дея дағдага қилади маҳалла мутахассисига. Маҳалла раиси, ўша ерда йиғилган аҳолига бундай ҳолатларнинг олдини олиш учун «қимматли» маслаҳатларини беради.

Кўрган сайин эсанг қотади: экрандаги одамлар муаммосини ҳал қилишга ваъда бераётган киши ким ўзи? Журналистми ёки... Умуман, масалани бу тахлит оммага олиб чиқиш қайси мезонларга тўғри келадиган? Ким унга бундай ҳуқуқни берди?

БЛОГЕРНИНГ ҲАМ ЭТИКАСИ БЎЛИШИ ЛОЗИМ

Умуман, кейинги пайтларда одамларнинг қайғусини рўқач қилиб журналистика қонун-қоидаларини бузаётган сохта «мухбир»лар кўпаймоқда. Уларнинг услуби бир хил: одамларнинг дардидан жуда катта ёпинчиқ тикиб олишади. Масаланинг қонуний жиҳатлари, бу билан боғлиқ ишларни суриштириб ўтиришга уларнинг тоқати йўқ. Ҳис-ҳаяжонга, бақир-чақирга тўла ёпинчиқни байроқ қилиб атрофига одам йиғади. Гўё улар мазлумлар, эзилганлар, хўрланганларнинг энг одил ҳимоячисига айланади омманинг кўз ўнгига. Менинг вазифам борини кўрсатиб бериш, дейди.

ВАҲОЛАНКИ...

Иш фаолиятимиз давомида турли даражадаги муаммоларни ўрганишимизга тўғри келган. Улар орасида ҳал этилганлари ҳам талайгина бўлса керак. Аммо муҳими, ушбу муаммолар ва унинг тафсилотлари ҳар доим ҳам

газетада чоп этилмайди ёки экран юзини кўрмайди. Этика нуктаи назаридан, қолаверса, инсон шайни, кадр-қимматини ўйлаган ҳолда аҳолига баралла айтилиши шарт бўлмаган масалалар бор. Улар ҳақида гапириш яна бир муаммони келтириб чиқариш эҳтимоли жуда кучли.

Худди шундай, юқоридаги ургутлик марҳума қиз ҳақида оналар фикр билдирган лавҳаларни блогер факт сифатида олиб қўйиши, ўзи эса масаланинг қонуний жиҳатларини ўрганиши лозим эмасмиди. Ахир унинг мақсади ҳақиқатни қарор топтириш-ку! Энг даҳшатлиси, видеода ғамбода оналар терговчиға, ёки ҳуқуқшуносга, ҳақиқатни қарор топтириш илнжиди марҳума қизи билан боғлиқ энг нозик гапларни ҳам айтиб берапти. Блогер ҳам оналарни шунга ундаяпти. Лекин лавҳалар давомида бирорта мустиқил ҳуқуқшунос, бир экспертнинг фикрини олиш унинг ҳаёлига келгани йўқ. Тўғри, юқорида таъкидлаганимиздай, маҳалла мутахассиси сўроқ қилиниб, раисни изза қилгандай бўлаяпти. Шу билан тамом. Ҳа, айтганча, ушбу оилага ёрдам қилайлик, пластик карта очтирдик, саховат қилмоқчи бўлганлар марҳамат дея, томошабинни хайрияга ундаяпти.

Энди ўйлаб кўринг: ушбу видеоининг тарқалиб кетиши Ургутнинг чекка бир қишлоғидаги олианинг кейинги тақдирига

қанчалик акс таъсир қилиши мумкин. Қавму қариндошлар, марҳума қизнинг ягона акиси бу воқеа янада машхурлашгач қай аҳволга тушади? Уртада адоват кучайиши, бу эса қайсидир маънода бир жиноятга замин яратиши эҳтимолдан холи эмас.

Дарвоқе, масала бўйича туман хотин-қизлар кўмитасига кўнгироқ қилганимда улар томонидан хизмат текшируви ўтказилгани, уларнинг ўрганиши бўйича йигитни айбдор деб топиш ҳақида хулоса берилганини айтишди. Аммо экспертиза хулосаси бошқа бир фактни, яъни қизнинг бокира эканини исботловчи далилларни келтирмоқда. Тергов ишлари эса давом эттири.

ХУЛОСА ЎРНИДА

Муаммони етарлича ўрганмай хулоса чиқариб, шов-шувли лавҳалар, мақолалар тайёрлаш бугун анча-мунча оммалашди. Бундай мақолаларнинг баъзилари мутахассис нигоҳи билан қаралса, шунчалик мўртки, масала бўйича савол кетидан савол тугилаверади ўқувчида. Энг қизиги, давлат идоралари ходимлари ҳам ўз шайни ҳимоя қилиш мақсадида чуқур таҳлилий, профессионал танқидий чиқишларга эмас, кўпроқ шу каби бақир-чақирларга тўла мақола, лавҳаларга дарҳол муносабат билдирмоқда. Бундай ҳолат эса табиийки, уларнинг тегирмонига сув қуяпти.

Тўғриси, ижтимоий тармоқларда, YouTubeда пайдо бўлган янги «журналистика» ҳақида ёзишга анчадан бери истиҳола қилиб юргандим. Истиҳолам шундан иборатки, сўз эркинлиги кўтарилган бир пайтда, журналистлар аҳоли муаммоларини эркин кўтариб чиқаётган кунларда ўз илди-зингизга болта уряпсизми, деган қарашларнинг пайдо бўлишида эди. Аммо асл журналистика билан бир пуллик иши йўқ, одамлар қайғуси, муаммосини «бизнес»га айлантириб олаётганларни ўз вақтида таниб олмишми керак, назаримда. Худди шу фикр мақолани ёзишга туртки бўлди.

Гулрух МҶМИНОВА,
«Оила ва жамият»
муҳбири

Тошкент вилояти давлат солиқ хизмати органлари томонидан мунтазам ўтказилаётган назорат тадбирлари давомида аниқланган қонунбузилиш ҳолатларига ўз вақтида барҳам берилмоқда. Олиб борилган солиқ назорати тадбирлари натижаларига кўра, жорий йилнинг 1 чорагида 1430 та ҳуқуқбузарлик ҳолати аниқланган.

Амалдаги қонунчилик талабларини қўпол равишда бузиб, солиққа оид ҳуқуқбузарликлар содир этган 227 нафар шахсга нисбатан 86,8 млн.сўм маъмурий жарима қўлланилиб, шундан 83,0 млн. сўм ундируви таъминланди ва 3,8 млн.сўм мажбурий ижро бюросига юборилган.

Май ойининг ўтган 15 кунлигида солиқларни тўламаслик мақсадида, белгиланган тартибда давлат рўйхатидан ўтмасдан тадбиркорлик билан шугулланаётган шахсларни аниқлаш юзасидан ўтказилган назорат тадбирларида жами 275,3 млн.

NAZORAT TADBIRLARI SAMARA BERMOQDA

сўмлик товар моддий бойликлар ашёвий далил сифатида вақтинчалик олиб қўйилди.

Жумладан: Бўка туманида ўтказилган назорат тадбирларида, фуқаро Суннатилла Маъсудов (исм шарифлари ўзгартirilган) ҳеч қандай ҳужжатларсиз чакана савдо фаолияти билан шугулланаётгани аниқланиб, далилий ашё сифатида жами 62 хил турдаги 50 дона умумий баҳоси 44 975,5 минг сўмлик техника эҳтиёт қисмлари олиб қўйилди.

Оқўргон туманида эса фуқаро Низомиддин Камолов савдо дўконига давлат рўйхатидан ўтмасдан тадбиркорлик фаолияти билан шугулланаётгани аниқланиб, 21 хил турдаги 15185,0 минг.сўмлик кийим-кечак маҳсулотлари далилий ашё сифатида олинди.

Шунингдек, Қўрай тумани, Янгибод ҚФЙ, Миллий

боғ кўчаси, 9-уйда ўтказилган рейд текширувида фуқаро Равшан Мақсудов ҳеч қандай ҳужжатсиз автомашина ювиш шохобчаси ташкил этиб, аҳолига хизмат кўрсатаётганлиги аниқланган. Текширувда 2-хил турдаги жами баҳоси 9 000,0 минг.сўмлик асбоб ускуналар вақтинчалик олиб қўйилди.

Ўтказилган профилактик ва тушуштириш ишлари натижасида тўғри хулоса чиқариб, ҳуқуқбузарлик оқибатларини бартараф этган ҳамда солиқлар ва бошқа мажбурий тўловлар, шу жумладан, пенялар ҳамда бошқа молиявий санкциялар тарзида давлатга етказилган зарарнинг ўрнини тўлиқ қоплаган 530 нафар тадбиркорлик субъектининг мансабдор шахслари ва яқна тартибдаги тадбиркорлар маъмурий жавобгарликдан озод этилди.

Тошкент вилояти ДСБ ахборот хизмати

AHOLI ALDANDI, NAVBAT JURNALISTGAMI?..

Самарқанд вилояти, Жомбой тумани Аҳмаджон Қурбонов маҳалласининг Рабғузий кўчаси, 13-уйда яшовчи фуқаролардан тахририятимизга ("Жомбой тонги" газетасига) мурожаат келиб тушди. Аён бўлишича, мазкур кўп қаватли тураржой 2018 йил ёз ойларида капитал таъмирланган. Бироқ, ишлар кўнгилдагидек бажарилмаган. Оқибатда ёгингарчилик кунлари томлардан чакка ўтган. Бир сўз билан айтганда, уй томини ёпиш ишлари сифатсиз амалга оширилган.

Бундан ташқари, аризада, таъмир учун ажратилган кредит маблағлари ҳам кўп ҳисоблангани таъкидланган. Ҳақиқий аҳвол билан танишиш мақсадида манзилга бордик.

— Томни янгилаш учун ўтган йили қурувчилар тала қисмини очиб кетишди, — дейди Орзугул Қувондиқова. — Аксига олиб, ўша пайтда бир ҳафта тинмай ёмғир ёғди. Иш тўхтагач, иккинчи қаватдаги уйлари сув босди. Деворлар захлаб кетди. Аммо барча бу ноқулайликларга чидади. Сабаби, томи-миз янгиланаётган эди. Лекин, яқинда, апрель ойидаги ёгингарчиликларда иккита хонамдан яна сув ўтиб кетди. Неча бор қурувчиларни чақирдик. Келиб, тузатгандек бўлишди. Аммо, вазият ижобий томонга ўзгармапти.

Икки қаватли мазкур тураржойда 20 оила истиқомат қилади. Уйнинг томи, фасад қисми кредит ҳисобига таъмирлаб берилган. Тўлов миқдори оила бошига 11 миллион сўмдан тушяпти. Бу маблағни улар ўн йил давомида тўлаб бориши зарур. Лекин аҳоли бундан норози. Қурилишдан кўнгли тўлмагани, том ва фасад таъмиридан норозилиги боис, аксарият хонадон соҳиблари бу маблағни тўлашдан бош тортмоқда.

— Фасад қисмини яхшилаيمиз, деб ранг беришда оддий оҳак ишлатишди, — дейди Матлуба Солиҳова. — Шунинг

ўзи қирқ миллион сўм бўлганмиш. Неча бунча қиммат, десак мутасаддилардан тайинли жавоб ололмаямиз. Бизга қурилиш лойиҳаси ёки кредит шартномаси ҳам кўрсатилмаган. Муаммо фақат томда эмас. Ичимлик суви ўн йилдан бери келмайди. Канализация тармоғи ишламайди. Бу вазиятга яна қанча чидаш мумкин?

Дарҳақиқат, хонадонлардаги ҳолат кишини ўйлантиради. Ертўла чиқиндиҳона вазифасини ўтай бошлабди. Ўтган йили умумий ҳожатхона қуриб берилган экан. Аммо аҳоли ундан фойдаланмайди. Сабаби, бу ердаги ишлар ҳам чала қолган.

Жомбой тумани уй-жой коммунал хизмат кўрсатиш бўлимида мазкур масалага шундай изоҳ беришди:

— Томдан сув ўтаётган бўлса, қурувчи айбдор эмас, — дейди туман уй-жой коммунал хизмат кўрсатиш бўлими бошлиғи Маҳмуд Абдурахимов. — Айб

аҳолининг ўзида. Профнастилни тешиб, ўзбошимчилик билан мўри қуриб олган, антенна ўрнатгач, томчи ўтмай нима қилсин? Бир сафар мурожаат қилишганида, бориб ямаб бердик. Яқинда атрофини ҳам ободонлаштирамиз. Бу ишлар учун маҳаллий бюджетдан 73 миллион сўм маблағ ажратилляпти. Давлат ҳисобидан болалар майдончаси қуриб берилади. Ичимлик сувини чиқариш, тунги ёриткичлар ўрнатиш ҳам режалаштирилган. Фақат йўлак масаласи ҳозирча, муаммо бўлиб турибди. Аспида, уни ҳам ўша маблағ ҳисобидан қуриш керак эди. Лекин маблағ биров етмай қолиши мумкин. Йўлакни ҳашар ёрдамида бажарамиз. Шағал ва цементни ҳимий ташкилот етказиб бермоқчи. Қолгани аҳолининг зиммасида. Туман бандликка кўмаклашиш маркази билан шартнома тузилади. Ким ишлайман деса, жамоатчилик тартибидега ойлик маош берилади.

Бироқ аҳолининг фикри умуман бошқа. Уларни бу таклиф жиддий хавотирга соляпти. Чунки йўлак қуриш, ташқи зиналарни таъмирлашни тажрибали мутахассислар бажаргани маъқул. Томнинг сифатсиз ёпилгани хонадон эгаларига яхшигина сабоқ бўлган.

М.Абдурахимовнинг таъкидлашича, жорий йилнинг апрель ойидан шу уйда яшовчи аҳолидан мажбурий бадал ундирилиш бошланган, кредит қарзи бекор қилиниши кутилмоқда. Аҳоли турар-жойнинг бир квадрат метрига 1000 сўмдан тўлаб боради. Бу маблағ йиллик капитал таъмирга ишлатилади. Ўтган ойларида тўланган ортиқча кредит суммаси қайтариб берилиши мумкин. Ёки бошқа мақбул чораси кўрилса керак. Бу М.Абдурахимовнинг тахмини, албатта.

Том масаласида эса қатъий фикрни айтди:

— Қурувчилар икки куннинг ичида томи ту-

затиб беришади. Бунда муаммо йўқ. Иш якуни билан тахририятга ёзма маълумот тақдим этамиз.

Ваъдага биноан, ўша маълумотни кутдик ва олдик ҳам.

Унда ёзилишича, Рабғузий кўчасидаги кўп қаватли уйнинг ҳолати бўлим мутахассислари томонидан ўрганилган. Пудратчи ташкилот сув ўтаётган жойларини таъмирлаб берибди. Қолаверса, аҳоли билан ҳашар ўтказиб, атрофни ободонлаштиришга келишиб олишганмиш.

Демак, муаммо ҳал. Кўпчиликини қийнаб келаётган тешик том ямалибди.

Аммо...

— Ҳеч ким келиб, томи таъмирлагани йўқ, — дейди О.Қувондиқова. — Учрашув ўтказилгани ҳам ёлгон. Кредит тўлаш шарт бекор қилинган бўлса, нега биз хабардор қилинмадик? Мажбурий бадал масаласида аҳолини хабардор қилиш, маслаҳатлашиш керак эмасмиди?

Бундан кўринадики, тахририятга берилган маълумот шунчаки қуруқ гап. Ёлгон хабар бўлиб чиқяпти.

Хуллас, сифатсиз ёпилган том масаласи яна очик қолмоқда. Умумий ҳожатхонанинг қурилиши охирига етказилмаган. Кредит, мажбурий бадал тўловидаги чалкашликларга ҳам барҳам берилмаган.

Савол туғилади. Эътирозга сабаб бўлаётган қурилиш шартномаси, смета ҳужжатлари кимнинг қўлида? Неча истеъмолчилардан сир тутиляпти?

Туман уй-жой коммунал хизмат кўрсатиш бўлими бу билан нимага эришмоқчи?

Олдинда иссиқ кунлар. Ёмғир ёғмаса, чала ёпилган томининг айби очилмайди. Кузгача ҳали қанча вақт бор. Болта тушгунча, кундама дам, деганими бу? Йўқса, тахририят ва аҳолини алдашдан муддао нима?

Сирасини айтсак, мурожаатни "ёпиш" илинжида ёлгон-яшиқ ахборотларни расмий хат важи билан тақдим этиш ҳолатлари афсуски, камаймаяпти. Хўш, бунга қонуларимиз нима дейди?

Матбуот орқали ёлгон ахборот тарқатишга уриниш жавобгарликка сабаб бўлишини бу масъулларга ким тушунтиради?

Шерзод ИСОҚУЛОВ,
журналист

IJARA SHARTNOMASI TUZGANMISIZ?

2019 йилдан кўчмас мулк ижара шартномаларини солиқ органларида мажбурий ҳисобга қўйиш тартиби жорий қилинди. Кўчмас мулкни ижарага бермоқчи бўлган юридик ва жисмоний шахслар ўзига тегишли бўлган турар ёки нотурар мулкни ижарага беришда икки томонлама ижара шартномаси тузиши ва шартномани 10 кун ичида солиқ органларида ҳисобга қўйиши белгиланди.

Хоразм вилояти давлат солиқ хизмати томонидан 2019 йил 10 майга қадар солиқ тўловчилар томонидан 4941 ижара шартномаси рўйхатга олинган бўлиб, шундан 2639 таси жисмоний, қолган 2302 таси юридик шахслардир. Таҳлил қиладиган бўлсак, бир ой давомида 3689,1 миллион сўмлик ижара шартномалари тузилган бўлиб, ундан 442,7 миллион сўм миқдориди давлат бюджетига солиқ ҳисобланган.

Хоразм вилояти марказида ижара миқдорининг энг кам меъёри 1 квадрат метр турар-жой учун 6 500 сўм, нотурар-жой учун 13 000 сўм миқдориди белгиланган. Мисол учун: 50 квадрат метр уй-жой учун 1 ойга 325 минг сўм (50*6500 сўм). Шунда 325 минг сўмлик ижара учун ойига (325000*12%=39 000) 39 минг сўм даромад солиғи ҳисобланади.

— Тадбиркорман, ортиқча мулкларимни бошқаларга

ҳам нафи тегсин дея ижара шартномаси орқали фойдаланишга бердим, — дейди "Урганч савдо уйи" МЧЖ раҳбари Йўлдош Исмоилов. — Шунингдек, жорий йилдан бошлаб масофадан туриб, интернет орқали шартнома тузиш жорий этилгани айни муддао бўлди. Энди ҳужжатларни тўплаб, нотариусда навбат кутиб ўтирмайман. Унга келадиган вақтдан ҳам унумли фойдаланаман. Бундан ташқари, кўчмас мулк ижара шартномаларини давлат солиқ хизмати органларида мажбурий ҳисобга қўйишда тўлов ундирилмайди.

Кўчмас мулк ижара шартномаларининг қулайлик ва афзалликларида фойдаланишни истамай янгиликларга бефарқларча "панжа" ортидан қараб келаётганлар ҳамон учрамоқда. Тизим ҳодимлари томонидан солиқ солиш

объектлари ва солиқ солиш билан боғлиқ бўлган объектларни паспортлаштириш жараёнида 2897 ҳолатда ижара шартнома тузмасдан ёки жуда ҳам кам суммага шартнома тузган объектлар маълум бўлди. Шундан солиқ идоралари ходимларининг савй-ҳаракатлари билан 2537 таси бартараф қилинди.

— Аниқланган камчиликларни бартараф этиш учун мурожаат хатлари юборилди, — дейди Хоразм вилояти давлат солиқ бошқармаси бўлим бошлиғи Шерзод Бердиев. — Шунингдек, "Урганч буюм-савдо" МЧЖ худудидаги яқка тартибдаги тадбиркор Қ.М ва Урганч шаҳар Аз-Замашарий кўчасидаги тадбиркор М.Ш ҳам мулк ижара шартномаларини тузмасдан ўз фаолиятларини олиб бораётганликларни аниқланди.

М а м л а к а т и м и з

Soliq

иқтисодиётини янада ривожлантириш мақсадида солиқ тўловчилар зиммасидаги солиқ юкининг пасайганлигини ушбу мулк ижара шартномалари орқали ҳам қўришимиз мумкин. Бундан ташқари, жисмоний шахслар ўртасида тузилган кўчмас мулк ижара шартномаси солиқ органида ҳисобга қўйилгандан сўнг, жорий йил учун ҳисобланган даромад солигини тўлаш ҳақидаги тўлов хабарномаси ижарага берувчининг шахсий кабинетига юборилади.

Натижада ижарага берувчи жисмоний шахс томонидан давлат солиқ хизмати органига кўчмас мулкни ижарага беришдан олинган даромадлар бўйича дастлабки декларацияни тақдим этиш талаб этилмайди.

Ромон АТАЖОНОВ,
Хоразм вилояти ДСБ жамоатчилик билан алоқалар ва ҳуқуқий ахборот шўъбаси бошлиғи.

SURATIGA QARAB SOTIB OLAYERING...

Кейинги пайтда ижтимоий тармоқларда турли маҳсулотларни сотиш, реклама қилиш урфга кирди. Айниқса, савдо-сотиқнинг бу усули Telegram ижтимоий тармоғида ёмғирдан кейинги кўзиқориндек кўпайиб кетди. Яқинда, бир оғайним Telegram канали орқали кийим-кечак харид қилгани, аммо маҳсулот таърифланганидек чиқмаганидан ёзғириб қолди. Бошқача айтганда, кийимлар суратда кўрингандек эмас экан. Дўконга олиб борса, сотилган буюмлар қайтариб олинмаслигини, истаса бошқасига алмаштирилиши мумкинлигини айтишган.

Хўш, бугун биз интернет магазинлардан харид қилаётган буюм, кийим-кечакларнинг сифати ҳақиқатан ҳам қониқарлими? Бозордаги нархдан кескин фарқ қилаётган бу маҳсулотлар харидорлар ишончини қай даражада оқламакда? Ёки оғайним айтганидек усти ялтироқ, ичи қалтироқ маҳсулотлар билан одамларни "чув тушираётган" фирибгарлар кўпайиб кетди? Шу каби саволларга аниқлик қиритиш мақсадида интернет магазинлар ҳамда харидорлар фикри билан қизикдик.

ХАРИДОР ИШОНЧНИ ҚОЗОНИШ МУҲИМ МАСАЛА

— Бу пештахтага олий навли унни кўйиб, ўрнига 3-навли унни сотишдек гап, — дейди "X TRENDY" дўкони менежери Маъруф Нигматжонов. — Афсуски, орамизда бундай кўзбўямачилар йўқ, дея олмаيمان. Бу йўл билан харидорни алдаб, ишончини йўқотади. Ўзига қанча зарар келтирганини тушушганда эса кеч бўлади. Бизни фаолиятимизга келсак, бундай муаммага дуч келганимиз йўқ. Чунки харидорлар ишончини қозониш бош мақсадга айланган. Сифатсиз маҳсулот билан халқни назаридан қолиш охир-оқибат касод бўлишига сабаб бўлади. Шунинг учун сифат ва ишонч ҳаётдаги шиоримиз, десам хато бўлмайди. Харидорларимизнинг асосий қисми Telegram каналидаги реклама орқали келишади. Бир кунда юз минг киши каналимизни кузатади. Шундан 20 минггаси дўконга келиб харид қилса ҳам даромад кўнгиладигдек бўлади. Бир сўз билан айтганда, харидорлар оқими рекламага ҳам боғлиқ. Нарх борасида гапирадиган бўлсак, дўконимизга илк бор келган харидор "Нега сизда нархлар арзон, сифати яхшими, ишқилиб?" деган саволни беришади. Маҳсулотимизни харид

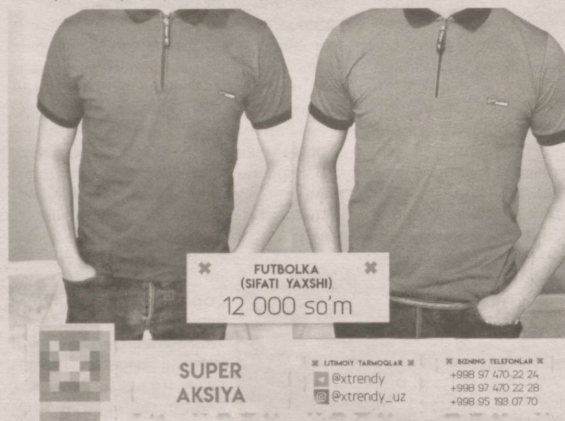
yoxud internetda chuv tushayotganlar

қилгандан сўнг бир, икки ой ўтиб, яна харид қилгани келишади. Мисол учун, бозорга ҳар кун ҳар хил одам киради. Харидорлар оқими ҳам бизга нисбатан икки, уч барабар кўп. Шунинг учун ҳам ҳар бир кийимга устама нарх қўйиш эркинлиги бор. Дўконга эса бир марта кирган харидор олган нарчасидан

баҳорги мавсум учун 3 кунлик акция ўтказилди. Бира йўла тўрттала ўғлимга, ўзимга спорт кийимлари, красовкалар харид қилдик.

"ХҲҲҲҲҲҲ ХОРИЖНИКИ ДЕЙИШСА..."

— Мана шу ибора жуда кўпчилик одамларимиз қон қонига сингиб кет-

кўнгли тўлмаса, иккинчи марта қайтиб келмайди. Нархлар мўътадиллиги барчага манзур бўлмакда. Мавсумга қараб кўп ҳажмда товар келганда маълум бир муддат акция эълон қиламиз. Telegram каналига жойлаштирилган чегирмаларни харидорлар эътиборсиз қолдиришмайди. Ҳатто кўнгирак қилиб танлаган кийимлари бўйича яна қачон акция ўтказилишини сўрашади. Дастлаб Олмазор туманида дўкон очганди, харидорларга янада қулай бўлиши учун "Новза" метросида янги филиалимизни очдик.

"БОЗОРДАН КЎРА, ДЎКОН МАЪҚУЛ"

— Икки йилдан бери "X TRENDY" дўконидан кийим харид қиламан, — дейди тошкентлик Бахтиёр Маликов. — Бозордан кўра, дўкондан олганим маъқул. Сабаби, биринчидан нархи арзон, сифати ҳам яхши. Тўртта ўғлим бор. Бозорга тушсанг, тузукроқ кийим кўролмайсан. Шунинг учун дўкон қулай, танлаб ёқганини опасан. Қачон, қайси пайтда акциялар бўлишини, қайси кийимларга чегирмалар бўлаётганини интернетдан кузатиб борамиз. Яқинда

ган, — дейди ўзини "SAMO" фирмасининг менежери дея таништирган Мурод исмли йигит. — Тўғри, сифат биринчи ўринда, бироқ чет элда ишлаб чиқарилган ҳамма маҳсулот ҳам сифатли бўлавермайди. Қолаверса, миллий маҳсулот — миллий гуруҳ, деган тушунча ҳар бир юртдошимиз қалбига бўлиши керак. Ижтимоий тармоқларда, Telegramда канал оччилик, бор кучини рекламага қаратаётган, расмга асл молни жойлаштириб, харидорга сохтасини бериб юбараётганларнинг умри қисқа. Яна ўзимизда ишлаб чиқарилган маҳсулотга Туркия, Хитой давлатларида ишлаб чиқарилган, дея сохта ёрлиқларни қўйиб қаллоблик қилаётган муттаҳамлар узоққа бормайди. Бугун бизга Туркия, Хитойдан оқиб келаётган маҳсулотларнинг ишлаб чиқарувчилари ҳам дастлаб биз каби босқичма-босқич тўсиқларни енгиб ўтишган. Биринчи навбатда ўзининг ички бозорини таъминлаб, кейин ташқи бозорга экспорт қилиш имконияти яратилган. Яқин беш йил ичида бизни юртимизда ҳам маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми, тикув трикотаж

маҳсулотларига бўлган талаб сезиларли равишда ўсди. Шунга яраша рақобат мухити ҳам хукм суряпти. Биргина "SAMO" фирмаси мисолида оладиган бўлсак, фабрика 2003 йилдан бошлаб Андижонда фаолият юрита бошлаган бўлса, 2013 йилдан "SAMO" бренди патентлаштирилган. Бугунги кунда водий вилоятлари ҳамда пойтахтимизда бу бренд остида савдо дўконлари ташкил

этилган. Самарқанд, Бухоро, Хоразм вилоятларида эса дилерларимиз бор. Маҳсулотимизнинг 50 фоизини МДХ ҳамда Европа давлатларига экспорт қиляпмиз. Қолгани эса дўконларимизда сотиляпти. Кийим учун мато ўзимизда олий навли илдан тўқилади. Хитой технологияси ёрдамида матоларга гул босиш ва ранг беришда Германия буюқларидан фойдаланилади. Рекламага келсак, ижтимоий тармоқларда телеграм каналимизга аъзо бўлаётганлар сони кундан кунга ортиб бормоқда. Тўғриси тани олиш керак, маҳсулотимиз олий даражада сифатли, дея олмаيمان. Бироқ сифатсиз ҳам дейиш ноўрин. Ўрта турга мослаштирилган арзон, сифатли, қулай бўлган уй ичи, кўчада кийиладиган, барча ёшдагилар учун мўлжалланган либослар ишлаб чиқарамиз. Байрамларда ёки мавсум бошланишидан олдин акциялар ўтказамиз.

Баъзи маълумотларга кўра, сифатли ва узоқ муддатга чидайдиган маҳсулотга барча бирдек қизиқаркан. Демак, сифатли маҳсулот ҳаётимизнинг ҳар дақиқасида бизга йўлбошич зарур.

Тошмурод ЭШМАМАТОВ

Мамлакатимиз бозорлари йилнинг тўрт фаслида ҳам тўкин-сочинлик касб этади. Қай пайт қайси бозорга кирманг ҳар қандай мева, сабзавот, полиз экинларини топасиз.

Жумладан, пойтахтимизнинг Юнусобод туманидаги "Юнусобод деҳқон бозори" АЖ мисолида ҳам ана шундай тўкинчиликнинг гувоҳи бўламиз. Ҳафтанинг барча кунларида гавжум бўладиган бозор халқимиз дастурхонига керакли ноз-неъматларни тоза ва сифатли етиштириб беришга улуш қўшмоқда.

— Бозор, юртнинг юзи десак, адашмаймиз, — дейди бозор ходими Жаҳонгир ака. — Бу ерга хорижликлар ҳам тез-тез келиб туришади. Кўриб турганингиздек, бозор ҳудуди тоза-озода, ёнган хавфсизлиги, санитария-гигиена талабларига амал қилинади. Бозорда фаолият юритаётган тадбиркорларга савдо қилишлари учун имкон қадар шароит яратиб берилмоқда. Яқин келажакда эса бу шароитлар янада яхшиланади.

Бир сўз билан айтганда, бозордаги шарт-шароит Вазирлар Маҳкамасининг "Бозорлар ва савдо комплекслари фаолиятини тартибга солишга доир қўшимча чора тадбирлар тўғрисидаги" 2012 йил 28 августдаги қарори талаблари асосида фаолият

YURT TO'KINCHILIGI BOZORDA AKS ETADI

юртмоқда.

— Бозорни фақат савдо мажмуаси деганлар хато қилишади, — дейди маънавият ва маърифат бўйича инспектор Мухтабар Асатова. — Зеро, азалдан Шарқ бозори савдо макани бўлиш билан бир қаторда, тарбия, инсоф ва диёнат тарғиб қилинган жойлардан бўлган. Бозорда маънавий ва маърифий ишларни ташкил этиш жамият раҳбари томонидан ишлаб чиқилган аниқ чора-тадбирлар асосида амалга ошириляпти. Жорий йилда ўтказилган

тадбирларимиздан Президентимизнинг 2017 йил 3 январдаги "Коррупцияга қарши кураш" тўғрисидаги қарори ижроси юзасидан ИИБ ва прокуратура ходимлари билан биргаликда бозор ҳудудидаги тадбиркорлар билан давра суҳбатлари ўтказилди. Қарорнинг мазмун-моҳияти тушунтирилди.

Март ойида Халқаро хотин-қизлар кўни муносабати билан "Аёлга таъзим", "Аёл борки олам мунаввар" мавзуларида байрам тадбирлари ўтказилди. Тадбирда бир қанча аёл ишчи-хизматчиларга совғалар улашилди. 21 март Наврўз барамига унинг тарихи, қадриятлар, у билан боғлиқ бўлган удумлар мавзусида "Қадриятлар қадр топан юрт" байрам тадбири бўлиб ўтди. Байрамда кам таъминланган ва маҳалладаги қаровчисини йўқотган, ёлғиз қарияларга совғалар тарқатилди, моддий ва маънавий ёрдам берилди.

Яқинда 9 май — Хотира ва қадрлаш кўнига бағишланган "Фахрийларга эҳтиром" мавзусида байрам тадбири ўтказилди, унда иккинчи жаҳон уруши қатнашчилари ва меҳнат фахрийлари иштирок этишди. Уларни бозор жамияти раҳбари Бекзод Латипов табриклаб, эсдалик совғалари топширди.

Зафар ОМОНТУРСУНОВ,
"Оила ва жамият" муҳбири.

OTALARNI BIR YO'QLAB QO'YING!

ҲИКОЯТ

Бир куни ота ўғлидан: “Ким кучли ўғлим, сенми, менми?” деб сўрабди. “Мен кучлиман-да, ота, сиз кексасиз, мен ёшман”, деб жавоб берибди ўғил. Жавобдан қониқмаган ота яна сўрабди: “Нима учун сен кучлисан?”. Ўғил: “Ахир, мен ўқиганман, ишлаяпман. Истаган юмушимни қилишга имкониятим ҳам, куч-қувватим ҳам етарли. Шунинг учун кучлиман-да”, деб жавоб қилибди. Бу сўзлардан ранжиган ота ўғлининг ёнидан узоқлашибди ва эшик остонасига етганда ортига қайрилиб яна сўрабди: “Ўғлим, сўнгги бор сўрайман: ким кучли сенми, менми?”. “Энди мен кучсизман, сиз кучлисиз, ота” дебди ўғил. Ота унинг жавобидан ажабланиб, сабабини сўрабди: “Нега икки марта сўраганимда мен кучлиман дединг, учинчи бор сўрасам кучсизман, деяпсан, ўғлим?”. Шунда ўғил: “Икки бор сўраганингизда сиз ёнимда эдингиз ота, энди мендан узоқроқдасиз, шунинг учун кучсизман, ота”, деган экан.

notinovozi.uz
сайдидан олинди

ҲИКОЯТ ЗАМИРИДАГИ ҲАҚИҚАТ

Отам яқинда қишлоқдан келди. Ўзим ишдан, турмуш ташвишларидан ортиб, йўқлаб бормаганимга ҳам анча вақт бўлганди. Невараларини, мени кўргиси келганиданми ўзи келибди. Жуда соғинган. Ота-бола ўтган давлар, бугун, келажак, тақдирлар, воқеалар ҳақида узок гурунглашдик. Шу пайтга-ча бирига куюқ солиб, бирига амал қилмаган насихатлар яна айтилди. Муаззам тунни тонга уладик.

Тинчликча, Яратганинг бераётган неъматларига бот-бот шукрона айтиди отам. Оддий одамлар ҳаёт ҳақиқатларини яхши англайдилар. Уларнинг гап-сўзларидаги самимийликни илғаб олиш учун жуда ақли бўлиш шарт эмас. Бугунги ўзгаришлардан, кексаларга берилаётган эътибордан, шаҳарга тенг қиёфа касб этаётган қишлоқлардан, одамлар турмушидаги фаровонликдан гапирди.

Рухим тетик, ишга кетар чоғ дуосини олдим. Ёнимда, хонадонимда табаррук инсон – отам мени дуо қилиб турганини юрак-юрақдан ҳис қилдим. Ота-онанинг бориға, ёнимда эканига шукрона айтдим. Ота – қудрат экан, елкамдан тоғ ағдарилгандек, руҳим, жисмим тетик бўлди. Ахир мени хонадонимнинг тўрида бир фаришта дуо қилиб турибди.

ХОТИРА

...Кеч тушди дегунча, ака-ука кўчага чиқиб отамнинг йўлини пойлардик. Ўтган-кетганини кузатиб, оёқ товушларига қулоқ тутардик. Кўчада бирор зот қолмаса ҳам кўзларимиз йўлда буларди.

Ит, мушуклар девор оша чопарди. Сойда қурбақаларнинг “ашуласи”ю, чигирткаларнинг соатга ўхшаб

чиққиллашлари авжга чиқарди. Вақт ўтар, кўзларни уйку босарди. Ака-укалар совуқдан жунжикиб, бир-биримизга қуношиб ўтирардик.

Кута-кута тинкамиз қуриган бир пайт тун пардаси очилиб отам пайдо бўларди. Келишган, ҳайбатли, забардаст.

— Ие-ие, менинг боботойларим-ку! Бу ерда нима қилиясизлар?... Ҳали ҳам ухламадингларми?... Қани юринглар-чи! – дерди ўктам овозда, пешонасидagi терларини артиб.

Иккимиз ҳам қувнаб кетардик. Айниқса, укам отамнинг бўйнига осилиб, саволларга кўмарди. Меҳр билан эркаларди уни.

Мана, ўттиз йилдан ошибди шунгайм.

Шуларни ўйлаб кўнглим ёришди. Ишга қандай етиб келганимни ҳам билмай қолибман.

КЕКСАЛАР ЭЪЗОЗДА

Мамлакатимизда отам каби кексалик гаштини сураётган 60 ёшдан ошган 3 миллион нафарга яқин аҳоли истиқомат қилади. Уларнинг орасида 80-90 ёшдан, ҳатто 100 ёшдан ошган қариялар бор. Шунингдек, юртимизда мингдан зиёд иккинчи жаҳон уруши қатнашчиси, 70 минг нафарга яқин фронт ортида меҳнат қилган инсонлар яшади. Ҳозирги кунда ўртача умр эркакларда 73,5 ёшни, аёлларда эса 75,8 ёшни ташкил қилмоқда.

Маълумотларга кўра, ҳар йили Японияда бир марта турли нуфузли ташкилотлар иштирокида хайрия акциялари ўтказиларкан. Унда саховатпеша ташкилотлар ўзларининг хайрия акциялари доирасида мамлакатда ёрдамга муҳтож кексаларга ҳомийлик ёрдамларини кўрсатаркан.

Шукрки, бизда аҳолининг эҳтиёжманд қатламлари бир йилда бир марта эмас, деярли ҳар куни саховат, меҳр-оқибат, хайр-эҳсон каби азалий эзгу фазилатлардан баҳраманд бўладилар. Буни ҳар куни ҳар жойда кўрамиз, эшитамиз, биламиз.

ЎГИТ ТИНГЛАШ ЗАВҚИДАН БЕГОНАЛАР

Тўғри, юртимизда кексаларга кўрсатилаётган ғамхўрликни ҳеч бир мезон билан ўлчаб бўлмайди. Халқимизнинг азалий фазилатларининг, қон-қонимизга сингиб кетган эзгу тушунчалар турмушимизни безаб турибди. Шу боис маҳалламизда, қишлоғимизда, ўлкамизда ҳеч бир инсон меҳрдан, кўмакдан четда эмас. Бошига ташвиш тушган, ёрдамга муҳтож киши борки, эътиборсиз қолмайди. Қўлимиздан келган, имкониятимиз даражасида ҳолис ёрдамимизни берамиз. Бу бизга азалдан сингирилган ҳаётий аъмор, бурчдир.

Бироқ жамиятимизда мавжуд, кўз юмолмайдиган иллатлар ҳам йўқ эмас. Нотўғри қарашлар оқибатида кекса онасини ёки отасини ташлаб кетаётган беоқибат фарзандлар ҳам бор. Шукрки, қарияларимиз “Муруват уйлари”да давлатимиз ҳомийлигида бекаму кўст, жамиятнинг тўлақонли аъзоси даражасида яшамокда. Уларга берилаётган эътибор бир фарзанднинг ота-онасига кўрсатадиган ёрдамидан асло кам эмас. Уларга фақат бир нарс керак – ДИЙДОР.

Яна шундай оилалар ҳам учрайди: кексаси бору, аммо уларнинг қадри йўқ. Бундай хонадонларда ўғилнинг ўзи туғул фарзандлари ҳам кекса ота-онанинг дуосини олиш, ўғитларини

тинглаш лаззатидан бегона. Тақдирнинг бешафқат ҳукми эса шундай: “Кун келиб экканингни ўрасан!”.

СЎНГИ СЎЗ

Оталар ўзларини ҳам ҳеч ўйландими?... Ё фақат фарзандлариними?

Кеча укам қишлоқдан телефон қилиб қолди. “Отамнинг мазаси йўқ, дўхтирга бир кўрсатинг, анча вақтдан бери ётганди. Энди оёққа турганда Сизнинг олдингизга борди, даволаниб қайтса яхши бўларди”, деди...

Отам бу гапни нега менга айтмаганидан гина қилдим. Кўнглим алланечук бўлиб кетди. Ишдан қайтиб отамга: “Бугун шифохонага олиб бораман, Сизни яхшилаб даволатаман”, дедим. “Йўқ, мен яхшиман. Саломатлигим кексалигимдан”, деди қатъий оҳангда. “Мени қаратгандан кўра, топганларининг ўзларинга сарф қилинган. Невараларимни едириб-ичиринган. Яхши тарбия қилинган. Сизлар тинч-тотув, иноқ яшасанглар шу менинг саломатлигим”, деди.

Ўзимнинг эътиборсизлигимдан, отам учун қайгурмаганимга, вақтида ҳол-аҳвол сўрамаганимга ўқиндим.

“Эртага қишлоққа қайтаман, мол-ҳол нима бўлди. Экинларни экишимиз керак. Укам ҳам ишда”, деди отам.

Оталар ҳеч ўзларини ўйламас экан. Фарзандим кийсин, фарзандим есин, фарзандим элга қўшилсин, деб умрини меҳнатда ўтказар экан.

Эъзоз, меҳр, муҳаббат... Бу тушунчалар ҳам етмаса керак оталарнинг қалб дунёсини очиб беришга.

Оталарни бир йўқлаб қўйин!

Аслиддин СУЙОНОВ
uz.az

OTA-ONA DUOSI

Кайковуснинг “Қобуснома” китобида шундай ҳикмат битилган: “Одам мевага, ота-она дарахтга ўхшайди. Дарахтни ҳар қанча яхши тарбият қилсанг, меваси шунча яхшироқ ва ширинроқ бўлур. Ота-онага иззат ва хурматни қанча кўп қилсанг уларнинг дуоси шунча тезроқ мустажоб бўлур”.

Шундай экан бу улуг зотларга иззат-хурматни бир лаҳза ҳам унутмаслик – ҳар бир фарзанднинг инсонийлик бурчидир.

“Қарияларни ҳурмат қилгил, улар ҳақида беҳуда сўз демагил, уларнинг олдида одоб ва мискинлик билан

сўзлагил”, – деб насихат қилинган “Қобуснома”да.

Бинобарин, кексалар олдида ҳамиша одоб сақлаш, қамтар бўлиш, улар ҳақида ҳеч қачон беҳуда сўз айтмаслик, қарияларни ҳурмат қилиш шартларидандир.

Ҳамиша нуроний отахону-онахонлар олдида, салом бериб ўтар эканман, уларнинг юзларида нур балқиганини кўраман. “Ассалому алайкум” иборасидан чехралари ёришиб, диллари яйраб кетади. “Ва алайкум ассалом, барака топинг, сизни тарбиялаган ота-онангизга раҳмат! Доимо соғ бўлинг” – деб дуо қилиб қолишади. Биргина салоимга шунча миннатдорлик, шунча дуо. Шу биргина салом билан кекса бир инсоннинг дилига ҳушнудлик етганидан кўнглим яйрайди.

Мухаммад Содик МАМАДИЁРОВ

ЭЪЛОН

“ODILBEK ALI” масъулияти чекланган жамияти тугатилади. МЧЖ раҳбари Раҳимов Алишер Давлетовичнинг телефон рақами (90 931 30 37)

ЎзДЖТУ томонидан 2008 йилда Шаҳимов Хасан Шаабзалиевичга берилган В № 322125 рақамли диплом иловаси йўқолганлиги сабабли БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

ЎзДЖТУ томонидан 2010 йилда Максудова Комила Зафаровнага берилган В № 041224 рақамли диплом иловаси йўқолганлиги сабабли БЕКОР ҚИЛИНАДИ.

YOSH va GO'ZAL bo'lish siri nimada?

Доимо ёш ва гўзал бўлишни ким ҳам хоҳламайди, дейсиз. Чиройли ташқи кўриниш учун зарур бўлган асосий элемент стероид ҳамда эстроген гормонлардир. Бу гормонлар нафақат ташқи қиёфа, балки характер ва кайфиятга ҳам таъсир кўрсатади. Қонда эстроген гормони пастроқ аёлларнинг жаҳли тез, кайфияти ўзгарувчан бўлади. Шунингдек, депрессия, чарчоқ, ҳайз циклининг бузилиши, терининг дағаллашиши, тирноқ синиши ва соч тўкилиши билан боғлиқ муаммоларга сабаб бўлади. Тушқунликка тушишга шошилманг. Организмининг эстрогенга бўлган эҳтиёжини табиий йўл билан тўлдирса бўлади. Миробод тумани тиббиёт бирлашмаси марказий кўптармоқли поликлиникаси шифокори, эндокринолог Райхона Насруллаева бу борада шундай маслаҳат беради.

қаттиқ тирноқ ва кучли сочларга эга бўлишни истасангиз эртабач оч қоринга 2 қошиқ зигир уруғини истеъмол қилишга одатлангиз. Айтганча, зигир уруғи саратон касаллигининг олдини олиш учун ҳам яхши восита ҳисобланади.

Дуккакпилар

Негадир охириги ўн йилликда дуккакпилар истеъмоли урфдан чиқди. Кўпчилигимиз дуккакпиларнинг консервалланган турларини истеъмол қиламиз, холос. Лекин кўпгина фойдали моддаларга эга ясимик (чечевица) ва нўхат эсимизга келмайди. Албатта, фитогормонлар аёлни табиий гормонлари ўрнини боса олмайди. Аммо климакс даврида аёлни ҳолатини яхшилайти ва терининг кексайиш жараёнини секинлаштиради.

Дуккакпилар маҳсулотларни ҳафтасига 3 бора истеъмол қилишни тавсия этамиз. Ҳар бир киши йилига камида 15 кг, яъни

ҳафтасига 3 марта (100 гр. қуруқ нўхот бу ¼ стакан) 100 гр. дан, ойига эса 1 кг дан ортиқ дуккакпилар маҳсулотларни истеъмол қилиши керак.

Узум

Узум, жуда кўп фитогормонларни ўз ичига олган кучли антиоксидант ҳисобланади. Айтиб қўяй, резаворлар қизил рангда бўлиши шарт.

Узумни десертга енг, шарбатини ичинг, ҳатто қизил шаробини ҳам, лекин бир стакандан ортиқ эмас. Эстрогеннинг тўғри миқдорда бўлиши истеъмол қилинган маҳсулот миқдорига боғлиқ.

Сут маҳсулотларининг ёғлироғини танланг

Сут маҳсулотларини табиий ва ёғли бўлишига эътибор қаратинг. Улар терининг эластиклигини таъминлаб, сочни жилдор қилади. Тадқиқотчиларнинг фикрича, сут маҳсулотлари тарки-

бидаги ёғлар кўкрак беzi саратонини олдини олишда яхши ёрдам беради.

Кофе ва шоколад – мазали ва фойдали

Кўпчиликнинг сеvimли ичимлиги бўлган кофе юқори сифатли хомашёдан тайёрланган тақдирдагина қондаги эстроген миқдорини оширади. Фақат нормадан ортиқ истеъмол қилиш юракка салбий таъсир қилиши эсингиздан чиқмасин. Яхшиси бир бўлак аччиқ шоколад енг, у гормонал фонни барқарорлаштиради ва келажакда гормонал фон бузилишининг олдини олади. Семириб кетишдан қўрқмасангиз ҳам бўлади, муҳими меъёрни билиш.

Урик ва помидор

Мева ва сабзавотлар ичида ана шу икки маҳсулот эстрогенга бойлиги сабабли, аёллар кўпроқ истеъмол қилишлари тавсия этилади.

Тофу (сойа пишлоғи)

Тофу – бу фитоэстрогенга бой маҳсулотлардан биридир, шунингдек, инсон учун зарур барча аминокислоталар унинг таркибида мавжуд.

Қуритилган мевалар

Уларда аёл гормонларининг концентрацияси юқори миқдорда бўлиб, қаришни секинлаштириш, ёшлиқни сақлаш ва климакс давридаги безовталикни камайтириш хусусиятига эга.

Танани зарур бўлган микроэлементлар билан бойитиш истагида бўлганлар маҳсулотларнинг мавсумийлигини ҳисобга олиши лозим. Чунки, қишда помидор сотиб олиш бефойда, йилнинг бу пайтида унинг таркибида фойдали микроэлементлар бўлмайди. Яхшиси, дуккакпилар маҳсулотларга эътибор қаратган маъқул. Сабзавотлар истеъмолини иссиқ мавсумга қолдирсангиз хато бўлмайди.

Аёл назокати, нафислиги ҳамда қомати учун эстрогеннинг етарлича ишлаб чиқилиши муҳимдир. Яхши кайфият, қадди-қомат кўркамлиги, мушаклар тонусининг ошишида ҳам ушбу гормоннинг ўрни катта. Эстроген миқдори қонда доимий равишда ўзгариб туради. 45-55 ёш оралиғида унинг миқдорини кескин равишда пасайиш оқибатида организмда турли касалликлар пайдо бўлади. Меъёрни тўғри сақлаш қоидада қуйидаги маҳсулотлар ёрдам беради.

Зигир уруғи нонушта учун фойдали

Зигир уруғи кучли антиоксидант сифатида машҳур. Нафис тери,

DUNYODAGI ENG BADAVLAT SHIFOKORLAR

Агар ўзимизни озгина ёмон ҳис қилсак, дарров шифокор излаб қоламиз. Улар нажоткоримиз. Ўз ишининг устаси, қўли енгил шифокорлар дунёда жуда кўп. Уларнинг баъзилари ўртача маошга ҳам қаноат қилиб яшайди. Айримлари эса билим ва тажрибаси туфайли аллақачон дунёдаги “Энг бой шифокор”га айланган.

Доктор Патрик Сун-Шионг

Доктор Сун-Шионг ҳозирда дунёдаги энг бадавлат шифокор бўлиб, унинг бойлиги 7,3 миллиард долларга баҳоланмоқда. Бу бойликларга асосан кўкрак саратони билан курашиш учун энг самарали дори яратгани сабабли эга бўлган. Сун-Шионг кўплаб нуфузли ташкилотлар, жумладан, “The American College of Surgeons”, “Royal College of

Canada” томонидан мукофотланган. Ҳозирда иккита хусусий фармацевтика компаниясига эга.

Томас Фрист

Томас Фрист ўзи тарғиб қилган ахлоқий тиббий техникалар туфайли бутун дунё шифокорлари учун устоз мақомига эришди. Унинг бойлиги 4 миллиард долларга баҳоланади. У “Hospital Corporation of America” нинг соҳиби. Доктор кўплаб нуфузли глобал соғлиқни сақлаш ташкилотларида ишлади. Ҳозирги кунда “Nashville Community Foundation” деб номланувчи жамоатчилик фондининг аъзоси бўлиб, дунё бўйича бепул хизмат кўрсатувчи тиббий муассасаларга эга.

Филлип Фрост

2,4 миллиард долларлик капиталга эга Филлип Фрост Альберт Эйнштейн тиббиёт коллежи доктори. Шунингдек,

у дунёдаги энг йирик дори ишлаб чиқарувчи “Teva Pharmaceuticals” халқаро фармацевтика компанияси раиси ҳисобланади.

Дерматология соҳасида бир нечта муваффақиятли лойиҳаларни амалга оширди. Компанияси томонидан ишлаб чиқарган маҳсулотлари билан бутун дунёга танилган.

Жеймс Эндрюс

Америкалик жарроҳ Жеймс Эндрюс дунёдаги энг яхши ортопед жарроҳлардан бири бўлиб, машҳур телебошловчилар ва поп юлдузларига кўплаб ортопедик операцияларни ўтказди. У Кевин Смитт, Джон Син,

Bilasizmi?

Паул Майкл Левек, Шон Майклзга спорт билан шугулланиш жараёнида олган жароҳатларини тузатишда ёрдам берган. Жеймс Эндрюс “Alabama Crimson Tide” ва “Washington Redskins” каби футбол жамоалари шифокори.

Конрад Мюррей

Доктор Конрад Мюррейнинг соф

даромади 500 миллион долларга тенг. У нафақат яхши, балки ёмон ишлари билан ҳам ОАВ эътиборини тортди. Бутун дунёдаги махсус шифохоналарга бепул тиббий хизматлар таклиф қилган. Мюррей эҳтиётсизлик туфайли Майкл Жексонни вафотида айблангани ҳақида тарқалган хабарлар “қаҳрамони”. Ойига 160 000 доллар даромадга эга бу шифокор етита фарзанднинг отаси. Асосий маблағини у Майкл Жексонга инъекция қилиш йўли билан ишлаб топган.

Саҳифани Мадина тайёрлади.

Oila va jamiyat

Ижтимоий-сиёсий, маънавий-маърифий газета

Обуна индекси – 176

МУАССИСЛАР:

Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси, “Болалар ва оилаларни қўллаб-қувватлаш” ассоциацияси (Болалар жамғармаси) ва “Соғлом авлод учун” халқаро хайрия фонди

Бош муҳаррир: Воҳид ЛУҚМОНОВ

МАНЗИЛИМИЗ:

Тошкент – 100000. Амир Темур кўчаси 1-тор кўча, 2-уй.

Қабулхона: (факс) 233-28-20, Котибхона: 233-04-35, 234-76-08

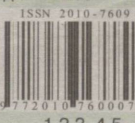
E-mail: oilavajamiyat@mail.ru

Web-site: oila-va-jamiyat.uz

Газета 2007 йил 11 январда Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0169 рақами билан рўйхатга олинган. Буюртма Г – 536. Формати А-3, җамми 3 табоқ. Адади – 4572. Баҳоси келишилган нархда.

Босишга топшириш ваёти – 15:00 Топширилди – 15:00

Навбатчи: Б. Исмоилов
Мусахҳиҳ: С. Сайдалимов
Саҳифаловчи: А. Маликов

Газета таҳририят компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.

12345